

KARDINAL DR. ALOJZIJ AMBROŽIČ,
TORONTSKI NADŠKOF,
DOBRODOŠLI MED NAMI!

BUENOS AIRES
AVGUST
LETO 66

duhovno
življenje

7
+++
1999

Od zgoraj in od leve:

1. Vicedelegat dr. Alojzij Kukovica moli pred spomenikom junakov na Domobranski proslavi 6. junija v SH.
2. in 3. Telovska procesija v Ramos Mejiji.
4. Domobranska proslava v Našem domu v San Justu.
5. Franc Zorec, slavnostni govornik v San Justu.
6. Nekdanji domobranci iz San Justa na letošnji spominski prireditvi v Našem domu.
7. Skupinska razstava novih slikarjev pri SKA 15. maja v mali dvorani SH.

KARDINAL AMBROŽIČ bo prišel med nas

JOŽE ŠKERBEC

Kot je bilo že sporočeno, bomo v petek, 20. avgusta, sprejemali med nami dragega rojaka, torontskega nadškofa in kardinala dr. Alojzija Ambrožiča. Njegov obisk velja tukajšnji slovenski skupnosti, kjer ima poleg starih znancev iz taboriščnih let v Lienzu in Spittalu tudi sošolce in najožje rojake iz domačega kraja.

Kardinal Ambrožič se bo udeležil našega vsakoletnega romanja v Lourdes, ki bo ob njegovi prisotnosti še posebno slovesno. Obiskal bo tudi slovenske domove v okolici Buenos Airesa, ker mu tesno odmerjen čas ne dopušča, da bi se ob tej priložnosti podal tudi v notranjost dežele. V naslednjem želimo podati bralcem DŽ nekaj pogledov na kardinalovo življenjsko pot.

Rodil se je 27. januarja 1930 v vasici Gabrje v župniji Dobrova pri Ljubljani, v družini, kjer se je rodilo sedem otrok. Nižjo gimnazijo je obiskoval v Ljubljani. Maja 1945 se je petnajstleten umaknil s starši, brati in sestrama pred partizani na Koroško in bil na vetrinjskem polju begunec med begunci. Doživel je vračanje domobranske vojske v Titovino, bil med prvimi dijaki, ki se je vpisal v begunsko gimnazijo v Vetrinju. Kot gimnazijca, je šla iz Vetrinja v taborišče Peggez pri Lienzu na Tirolskem tudi Ambrožičeva družina, od tam pa v Spittal ob Dravi na Koroškem, kjer je Lojze leta 1948 tudi maturiral.

Iz špitalskega taborišča v Kanado

Istega leta so se Ambrožičevi izselili v Kanado. Tam je Lojze vstopil v torontsko bogoslovje in po končanem študiju 4. junija 1955 prejel mašniško posvečenje. Njegova študijska pot se je nadaljevala na bibličnem inštitutu v Rimu in nato v Würzburgu, kjer je pri znanem bibličistu dr. Schackenburgu dosegel stopnjo doktorja svetopisemske znanosti. Sledila je akademska pot profesorja na teološki fakulteti v Torontu, kjer je bil pozneje tudi dekan in ravnatelj semenišča. Zaradi izjemne delavnosti, sposobnosti, pa tudi ne-

posrednosti in pristnosti v medsebojnih odnosih je bil izredno priljubljen med duhovniki. Z mnogimi se je tudi spoznal, ko je po Kanadi vodil duhovne vaje.

Škof

Tako odločitev pristojne vatikanske kongregacije za škofovsko imenovanje marca 1976 ni bila presenetljiva. Dr. Ambrožič se je po posvetitvi 27. maja kot naslovni škof v Valabriji in torontski pomožni škof vpisal v vrsto slovenskih rojakov, ki so na ameriški celine opravljali škofovsko službo (Baraga, Mrak, Vrtin, Trobec, Stariha). V tej veliki

nadškofiji, ki šteje poldrugi milijon katoličanov različnih narodnosti, je bil odgovoren za priseljence. Zaradi človeške odprtosti in znanja vrste jezikov je bil povsod priljubljen, saj skoraj ni bilo narodne župnije v Torontu, kjer škof Ambrožič ne bi župljanov nagovoril v njihovem maternem jeziku.

Ob pastoralnem delu se je mladi škof posvečal tudi znanstveni dejavnosti in pomembno sodeloval pri delu o katekizmu severnoameriških škofij in organizaciji poučevanja verouka. Zaradi dolgoletnega strokovnega dela mu je torontska univerza novembra 1991 podelila častni doktorat. Dne 22. maja 1986 je papež Janez Pavel II. dr. Ambrožiča imenoval za škofa pomočnika s pravico nasledstva tedanjemu torontskemu nadškofu in kardinalu Carterju.

Torontski nadškof

Ko je slednji zaradi starosti zaprosil za upokojitev, je papež za njegovega naslednika marca 1990 uradno imenoval dotodanjega pomočnika. Zunanje slovesnosti ob prevzemu nadškofijske službe se je 9. maja v starodavni torontski stolnici sv. Mihaela udeležilo nad 600 duhovnikov in 30 škofov.

Čeprav po državljanstvu Kanadčan, se dr. Ambrožič vedno čuti Slovenca, tesno povezanega z matično domovino, kar je večkrat izpričal. Ob osamosvojitvi Slovenije in desetdnevni vojni za samostojnost je naslovil na sobrata v škofovski službi dr. Šuštarja pismo, v katerem je zapisal, „kako lepo je bilo, ob vsem vašem trpljenju in negotovosti, biti Slovenec v teh dneh“. Tudi sam je prispeval k uveljavljanju mlade slovenske države v Kanadi. O tej zadevi je pisal predsedniku kanadske zvezne vlade, v javnih občilih informiral o dogajanju v Sloveniji ter poskrbel za izjavo kanadske in ameriške škofovske konference.

V naslednjih letih je večkrat obiskal Slovenijo in leta 1993 vodil somaševanje za pobite žrtve na Teharjah, leta 1995, ob petdeseti obletnici pobojev,

je ob nadškofih dr. Šuštarju in dr. Perku maševal ob roških brezni, pred dvema letoma je pa bil ob sobratih v škofovstvu tudi sposvečevalec ljubljanskega nadškofa dr. Franca Rodeta.

Kardinal

21. februarja 1998 je papež Janez Pavel II. na trgu pred baziliko sv. Petra ob navzočnosti množice, predstavnikov diplomatskega zbora, škofov, nadškofov in kardinalov izročil insignije (škrlatno rdeči pokrivali solideo in biret) novim kardinalom rimske Cerkve, katerih imena je razglasil 18. januarja. Med dvajsetimi novo imenovanimi kardinali je bil tudi slovenski rojak dr. Alojzij Ambrožič, torontski nadškof.

Novi kardinali so na praznik somaševali s papežem na Trgu sv. Petra. Pri maši jim je Janez Pavel II. izročil prstan v znamenje posebne povezanosti s Cerkvijo in papežem, ker so, po njegovih besedah, „izbrani, da mu pomagajo voditi Petrovo barko proti zgodovinskemu dogodku - velikemu jubileju leta 2000“. Na slovesnosti v Rimu je bil med drugimi tudi nadškof dr. Franc Rode, ki je kardinala povabil na obisk v Slovenijo.

Slovesen sprejem v Sloveniji

Prvi obisk kardinala Ambrožiča v Sloveniji je trajal štiri dni. Začel se je v četrtek, 8. oktobra, lani. Najprej je obiskal starega znanca in prijatelja dr. Alojzija Šuštarja in Škofove zavode v Šentvidu. Na kratko se je ustavil tudi na Radiu Ognjišče, preostali čas dneva pa prebil na Televiziji Slovenija, kjer so z njim pripravili poseben pogovor za redno oddajo Večerni gost. Večer prvega dne je preživel kot gost slovenskih lazaristov.

V petek, 9. oktobra, je kardinal Ambrožič na škofiji sprejel znanca iz časov osamosvajanja in dolgoletnega prijatelja, poslanca v slovenskem parlamentu, Lojzeta Peterleta. Posebne pozornosti je bil kardinal deležen na tiskovni konferenci, ki so se je udeležili in o njej poročali vsi pomembni slovenski mediji. Opoldne po tiskovni konferenci je na povabilo dr. Janeza Podobnika obiskal slovenski parlament in se srečal z njim ter z mag. Marjanom Schifferjem, ki vodi parlamentarni odbor za Slovence po svetu. Dr. Podob-

nika je povabil, naj ga obiše v Kanadi, kjer se bo mudil ob obisku tamkajšnjega parlamenta. Po srečanju v parlamentu je obiskal še predsednika Republike Slovenije Milana Kučana. Ta ga je povabil na kosilo, kjer so bili predsednikovi gostje tudi slovenski škofje. Petkov večer je začel s prisrčno prireditvijo, ki mu jo je pripravila župnija Sv. Jakoba v Ljubljani. Praznično pritrkavanje, polna cerkev, glasbena skupina Sirius, oktet Logatec in številni posamezniki so kardinala sprejeli s posebnim veseljem, ko je prišel na odprtje razstave fotografij z motivi iz slovenske planinske transverzale svojega sorodnika Cirila Velkovrha. Tople spomine na šolska leta mu je obudila njegova učiteljica gospa Hedvika Mazi, ki ga je vesela pričakala kljub visokim letom. Srečal se je s številnimi sorodniki, prijatelji in znanci iz mladostnih dni. Lep večer je nadaljeval z bogoslovci v ljubljanskem bogoslovnem semenišču.

V soboto, 10. oktobra, je dr. Ambrožič obiskal Marijo Pomagaj na Brezjah. Tam so ga pričakali nekateri njegovi „sošolci“, tisti njegovi študijski prijatelji, ki bi bili z njim skupaj posvečeni v duhovnike, če bi bil ostal doma. Ta dan je kardinal preživel s svojimi sorodniki. Zvečer pa so kardinala povabili župljani Sv. Katarine nad Medvodami, kjer je vladalo pravo ljudsko veselje. Sem so prej romali njegovi starši in vsa družina. Na poti se je za kratek čas ustavil v karmelu Sora.

V sončnem nedeljskem jutru, 12. oktobra, ga je skorajda kraljevsko pričakala rodna Dobrova pri božjepotni cerkvi Matere božje. Praznično pritrkovanje, narodne noše, pozdravne besede, štiritisočliva množica ljudi od blizu in daleč je le delček vsega, kar je zaznamovalo dobrovsko slovesnost. Obiskal je Pirnatovo galerijo, kjer si je ogledal razstavo fotografij o delu svojega strica p. Bernarda Ambrožiča v Avstraliji. Sledili so pozdravi predstavnika domače krajevne skupnosti in podpredsednika slovenske vlade Marjana Podobnika ter daljši kulturni program, kjer so mu domači pevci in pevke ter drugi domačini pokazali veselje in ponos, ker imajo rojaka kardinala. Kardinal je vse nagovoril že pred mašo in se zahvalil za sprejem, še bolj pomenljive pa so bile njegove besede med mašo, kjer je ob razlagi božje besede spregovoril tudi o usodi in pomeni izseljenstva:

„... Vsak izseljenec nese s seboj

košček domovine, jezik, spomine, poznanstva in prijateljstva, domotožje za nekaj časa (čeprav se domotožje polagoma razblini), poseben smisel za humor (ta smisel je pri vsakem narodu nekoliko drugačen) itd. Ta kos domovine ostane z njim vse življenje, ker pač vsaj do neke mere ostane to, kar je postal v zgodnjih letih svojega življenja. Sam osebno ne bi znal biti Neslovenec, čeprav že več kot 50 let živim zunaj Slovenije. Seveda nisem Slovenec prav tako, kot bi bil, ko bi ostal doma; vmes sem postal še kaj drugega, toda Slovenec ostajam, če to hočem ali ne... Naj rečem še nekaj o nas, ki smo šli iz Slovenije leta '45: ideološka, politična, verska emigracija, precej drugačna od ekonomske, katere je med emigranti največ. Uradna domovina nas ali ni poznala ali nas je zmerjala z raznimi psovki, katere so vam dobro poznane. Neuradna domovina nas je seveda dobro poznala in mi smo poznali to domovino. Naša oddaljenost nas je pač oropala raznih stvari. Toda naša oddaljenost nas je tudi rešila marsičesa: nasilne smrti v mnogih primerih, dolgoletnih šikaniranj in zapostavljanj. Nam se ni treba naučiti jezik za zobmi držati. Oddaljenost nas je rešila cele vrste marksističnih mitov in komunističnih krilatic, ki so se ponavljale tako stalno, da se jemljejo kot resnica. ...Na koncu naj se samo Bogu zahvalim za to, da sem danes lahko z vami in da mi ni treba jezika držati za zobmi...“

Veselje, da imajo kardinala med seboj, so dobrovski župljani pokazali tudi ob osebni stiku z njim, saj so mu po maši vsi lahko stisnili roko. Za kosilo je bil gost Marijinih sester, nato pa se je na kratko ustavil še pri podružnični cerkvi v Gabrjah, kjer so ga prisrčno sprejeli njegovi Gabrci.

Osrednji sprejem in praznovanje ob obisku slovenskega kardinala je bilo v nedeljo, 11. oktobra, popoldne v ljubljanski stolnici. Praznično okrašena in ozaljšana ga je pričakovala, polna do zadnjega kottička in z velikim aplavzom, ko je s sprevodom duhovnikov, dekanov in škofov vstopil vanjo in so ga pozdravile fanfare orkestra trobil ter pesem združenega pevskega zbora ob spremljavi orgel. Slovesnost je povzdignil s svojo navzočnostjo tudi apostolski nuncij v Sloveniji msgr. Edmont Farhat. Solistične dele je pel mednarodno priznani argentinski Slovenec solist Marko Fink. Tehtne pozdravne be-

ODLOK O ZAČETKU

POSTOPKA ZA RAZGLASITEV
NADŠKOFA

ANTONA VOVKA ZA BLAŽENEGA

Nadškofijski ordinariat v Ljubljani št. 563/99

V smislu Apostolske konstitucije „Divinus perfectionis Magister“

z dne 25. januarja 1983, I. poglavje, tč. 1, v imenu ljubljanske nadškofije

**začenjam postopek za razglasitev
nadškofa Antona Vovka
za blaženega.**

Papež Janez Pavel II. je v okviru svojega pastoralnega obiska v Sloveniji 19. maja 1996 v Mariboru spregovoril tudi naslednje besede: „Če dobro pogledamo, razodeva današnja družba glo-

sede nadškofa gostitelja dr. Rodeta in kardinalovo razmišljanje o Cerkvi je naredilo praznovanje papeške nedelje v stolnici za nepozabno doživetje. Ob koncu je zazvenel mogočen „Te Deum“ za velike osebnosti, ki nam jih je Bog dal v osebah Janeza Pavla II. in kardinala dr. Alojzija Ambrožiča.

Iz Slovenije je kardinal Ambrožič odpotoval v Rim, kjer je sodeloval na sejah raznih kongregacij, konec tedna so ga pa že čakale obveznosti v njegovi nadškofiji Toronto v Kanadi.

Člani slovenske skupnosti povojnih vseljencev v Argentini smo že v letu, ko je postal torontski nadškof, povabili dr. Ambrožiča, da bi nas obiskal, saj ga mnogi naši ljudje poznajo iz taboriških let. Obljubil je, vendar je zavoljo preobremenjenosti odlašal z obiskom. Ko je bil imenovan za kardinala svete katoliške Cerkve, smo ga v imenu Slovenskega dušnega pastirstva znova uradno povabili. Ko nam je obljubil, da bo od 20. do 25. avgusta med nami, smo se resnično razveselili, saj smo prebrinjeni, da bo srečanje z njim nje-mu in nam v veliko zadovoljstvo. Ponosni smo nanj in se veselimo njegovega obiska!

boko potrebo po svetnikih, po osebah, ki nam zaradi svoje tesne povezanosti z Bogom morejo na neki način pomagati, da začutimo njegovo navzočnost, in nam posredovati njegove odgovore.”

Upoštevajoč to izjavo svetega očeta ter želje mnogih Slovencev doma in po svetu, so člani Duhovniškega sveta ljubljanske nadškofije na seji 9. oktobra 1996 soglasno predlagali, naj se začne postopek za beatifikacijo nadškofa Vovka. Nagib za takšno odločitev temelji na nesporni duhovni veličini in na slovesu zvestega služabnika evangelija, ki ga je nadškof užival med ljudstvom in duhovniki zaupane mu krajevne Cerkve. Čas, v katerem je nadškof Vovk prevzel vodstvo škofije, niti Cerkvi niti njemu osebno ni bil naklonjen. To se je pokazalo celo v nekajkratnih poskusih umora. Dne 20. januarja 1952 so ga sovražniki vere v vlaku na glavni novomeški železniški postaji polili z bencinom in zažgali. Posledice opeklin je nosil vse življenje. Zavoljo tega in številnih podobnih dogodkov je bil nadškof Vovk med verniki prepoznan kot pričevalec za vero. Kot „confessor“ je bil sprejet tudi pri obisku „ad limina“ leta 1960.

Nadškof Vovk se je kljub težkim preizkušnjam odlikoval v krepostih upanja in ljubezni. V časih po zmagi komunistične revolucije je modro vodil ljubljansko nadškofijo ter se pogumno boril za pravice Cerkve in človekove pravice. Zvesto se je ravnal po svojem škofovskem geslu: „Zaupam v Gospoda“. Bil je mož molitve in velik Marijin častilec. Težke bolezni, posledice omenjenih preganjanj, je vdano prenašal. Pogosto je bilo iz njegovih ust slišati vzklík: „Kakor in dokler Bog hoče.“ Nadškof Vovk je umrl v sluhu svetosti 7. julija 1963, potem ko je 19. maja istega leta dopolnil 63 let svojega življenja.

V smislu Navodil Kongregacije za zadeve svetnikov z dne 7. februarja 1983, tč. 15, sem 23. julija 1998 o svoji nameri, da začnem postopek za beatifikacijo nadškofa Vovka, obvestil omenjeno Kongregacijo in prosil za soglasje. Dne 23. januarja 1999 mi je Kongregacija sporočila, da s strani Svetega sedeža za začetek postopka ni nobene ovire.

V smislu zgoraj omenjene Apostolske konstitucije „Divinus perfectionis Magister“ sem za **postulatorja v tej zadevi imenoval stolnega kanonika dr. Ivana Merlaka.**

Vse, ki ste nadškofa Vovka poznali, vabim, da postulatorja obveščate o vsem, kar bi koristilo izvedbi postopka. Svoje spomine na srečanja z nadškofom sporočajte na njegov

naslov:

Dr. Ivan Merlak, postulator,
p.p. 121/III, 1001 Ljubljana.

Vse božje ljudstvo ljubljanske metropolije prosim, naj začne moliti za beatifikacijo nadškofa Vovka, ki ga smemo odslej tudi javno imenovati božji služabnik. Vabim vas, da se mu v molitvah priporočate in o uslišanih prošnjah pisno poročate postulatorju. Več ko bo takih sporočil, prej bo v božjem služabniku nadškofu Antonu Vovku nebeškega priprošnjika prepoznala tudi vesoljna Cerkve.

Bog naj blagoslovi vsa vaša prizadevanja in nam pomaga, da bomo mogli postopek uspešno pripeljati do željene konca.

V Ljubljani, 13. maja 1999.

dr. Franc Rode, nadškof

ŽIVLJENJEPIS

Nadškof Anton Vovk se je rodil 19. maja 1900 v Vrbi na Gorenjskem, v isti hiši kakor sto let prej slovenski pesnik dr. France Prešeren. Njegova stara mati Marija (Mina) je bila pesnikova sestra. Anton je bil še isti dan krščen v rojstni župniji Breznica. Leta 1919 je maturiral na Škofjiški klasični gimnaziji v Št. Vidu nad Ljubljano (danes Ljubljana Šentvid) in jeseni vstopil v ljubljansko sementišče.

29. junija 1923 je bil posvečen za duhovnika. Od 1923 do 1926 je kaplanoval v Metliki, nato pa v Trziču. Leta

1928 je tam postal župnik. Leta 1940 je bil imenovan za stolnega kanonika v Ljubljani, leta 1944 pa je postal rektor semenišča.

Junija 1945 je kot generalni vikar prevzel vodstvo ljubljanske škofije. 1. decembra 1946 je bil posvečen za pomožnega škofa, leta 1950 pa imenovan za apostolskega administratorja ljubljanske škofije.

Novembra 1959 je bil imenovan za pravega ljubljanskega škofa.

22. decembra 1961 je bila ljubljanska škofija povzdignjena v nadškofijo in škof Vovk je bil z istim odlokom Apostolskega sedeža imenovan za ljubljanskega nadškofa.

Nadškof Anton Vovk je umrl 7. julija 1983 v Ljubljani.

DUHOVNA OPOROKA ANTONA VOVKA

(Narekoval 29. junija 1963)

Danes je god sv. apostolov Petra in Pavla. Zame je to najbolj srečen spominski dan življenja, saj sem bil na ta dan pred 40 leti posvečen v mašnika. Bogu neizmerna hvala za to. Večje milosti mi ni mogel dati.

Zaradi boleznj trpim. Ne vem, če še kdaj doživim današnjo obletnico. Naj bo vse Bogu darovano! Za naše grehe in nepopolnosti, za blagor sv. Cerkve in posebej naše drage ljubljanske nadškofije. Kar sem v delu in žrtvi storil pre malo, naj sedaj po božji dobroti dopolnim.

Hudo mi je, ko ne morem danes posvetiti novomašnikov. Molim, da bi bili dobri. Ohrani jih, Gospod, in blagoslovi vse naše duhovnike! Neizmerno jih imam rad. Zato, ker so Gospodovi in zanj delajo in trpijo. Zelo mi je hudo, če sem bil kdaj s kom bolj trd. Res, le potreba je to prinesla in moji zmučeni živci. Sproti sem rad odpuščal, vse pozabil, in za isto prosim tudi vse svoje drage sobrate. Pri vsaki sv. maši sem se vedno rad vseh duhovnikov spomnil, za vsakega umrlega sem takoj maševal. Nadvse bom srečen, če mi bodo duhovniki in redovniki vračali molitveni spomin.

Hudo mi je, ko letos zaradi boleznj ne morem na birmo. Kako rad bi hodil po župnijah, rad preprosto govoril otrokom in odraslim. Vsak obisk katere koli župnije in slovesnosti je bil zame resničen oddih in poživitev. Bogu za vse hvala!

Morda sem pred današnjim svetom in življenjem tudi kaj starokopiten. Res, pametnim novotarjam sem vedno takoj rad pritrdil, kar je pa božjega, mi je bilo vedno drago po starih načelih. Moja mladost ni poznala in uživala sedanjega

MARIJINO VNEBOVZETJE

15. avgust

Praznik nas spominja velike resnice, da Bog ni dopustil, da bi ob koncu Marijinega zemeljskega življenja v grobu trohnilo telo žene, ki je nosila začetnika življenja in svetu rodila Kristusa - odrešenika. Takoj po smrti je bila z dušo in telesom vzeta v nebeško slavo. V svoji materinski ljubezni se zdaj zavzema za brate in sestre svojega Sina, ki še potujemo in smo še v nevarnostih in stiskah, dokler ne bomo prišli v blaženo domovino.

Praznik Marijinega vnebovzetja je res potrditev prepričanja, da ima naše življenje potrditev in cilj. Govori nam, da se časno res preljuje v večno, da se zemeljsko dopolni z nebeškim, da se minljivo pretoči v neminljivo in umrljivo v neumrljivo. Marija je med vsemi ljudmi to izkusila. Ker je naša mati, bo poskrbela, da bomo izkusili tudi mi. Ta njen veliki dan pa je tudi potrditev, da njena prizadevanja na zemlji niso

bila zaman in da se je splačalo storiti, kar je storila. Splačalo se je verovati angelu, obiskati Elizabeto, potrpeti v Betlehemu, sprejeti križ izgnanstva, biti zvesta žena, mati in gospodinja, darovati sebe in Sina Bogu, stati pod križem in upati proti upanju. Danes je vse to dobilo pravo vrednost, osvetljeno je s posebno lučjo in potrjeno z nadnaravnim pečatom. Oče je sprejel k sebi svojo hčerko, Sin svojo Mater, Duh svojo nevesto. Marija je zaradi svoje zvestobe okusila, kako zna biti Bog zvest. Postala je kraljica angelov in mati nebeščanov.

Ostala pa je tudi Mati zemljanov. To bo ostala do sodnega dne. Bog ni Marije vzel v nebesa samo zaradi sebe, tudi ne samo zaradi nje, temveč zaradi nas vseh. Marija je v nebesih dejavna in kristjani to njeno dejavnost čutimo. Dokaz za to so številne Marijine pesmi in molitve, svetišča in božja pota.

F.C.

načina življenja. Nisem smel niti misliti na kolo ne na izlete, moje opravilo je bilo v počitnicah trdo kmečko delo. Pod Triglavom sem doma, pa nikdar nisem bil v njegovem kraljestvu. Moji edini izleti so bili v dijaških letih ob nedeljah zjutraj na Brezje, vedno peš in navadno s čevlji v rokah. Pridružil sem se tudi rad vsaki procesiji za dež in lepo vreme na Brezje ali na blejski otok. Vse to je bilo že lepo - blagrujem Marijino kongregacijo, ki me je tako lepo varovala vso mladost in nadomeščala starše. Blažena jutra, ki so nas mlade dijake v Kranju vsak dan zbirala v farni cerkvi pri obhajilni mizi! Več so bila vredna kot tista v Št. Vidu, kjer je v poslopju stanovanja vabil zvonec. Žrtve in Marijino varstvo so klesali poklic. Mariji čast in hvala!

Bog mi je priča, da na visoko škofovsko čast nikdar niti mislil nisem. Božja volja in izredne razmere so to prinesle. Čutim se nevednega in v marsičem tudi nezmožnega. Pomaga pa mi Bog. Predvsem tudi s tihim zatajevanjem in tudi s trpljenjem. Da bi bilo le vse po božji volji.

Svojim sodelavcem in prav vsem, ki so mi pripomogli živeti in trpeti, iskrena

hvala in zahvala. Zaupajmo v Gospoda! Molimo drug za drugega!

Tole sem narekoval sam. Ne v lastno hvalo, pač pa slavo Gospodovo. Amen.

+ Anton Vovk
nadškof

MOLIMO ZA BEATIFIKACIJO NADŠKOFA ANTONA VOVKA

O Bog, v škofu Antonu Vovku si dal svojemu ljudstvu dobrega pastirja in pogumnega pričevalca za vero v času preizkušnje; prosimo te, proslavi ga pred vesoljno Cerkvijo, da bo pred nami še močnejše zablestel njegov zgled in bosta ob njem rasla naša vera v tvojo očetovsko previdnost in zaupanje v Marijino varstvo. Po Kristusu, našem Gospodu. Amen.

SLOMŠEK, UČENIK za vse čase

ZORKO SIMČIČ

Slomšek je vse življenje prebil sredi vrvenja. Sredi tako navadnega vsakodnevnega dogajanja se je gibal, bil tako „svetnik za vsakdanjo rabo“, da se ravno zaradi tega zdi, da tak človek ne more biti proglašen za svetnika. Pa bi že kak preprost življenjepis - recimo sv. Frančiška Saleškega, svetnika, ki je bil Slomšku še posebej blizu - utegnil mnogim med nami postaviti v pravo perspektivo marsikaj, kar se svetništva tiče.

„Človeška družba v naši dobi je bolna, je kakor slabokrvena zaradi verske brezbriznosti. Vse njeno pri-

zadevanje je kakor zidanje na pe-
sek...”

Je to pisal Slomšek pred sto leti ali nam piše danes?

Človeška družba je bolna. Pravzaprav je to samo še *simulacrum* (privid) družbe. Svet je bolan. Evropa je bolna. In tudi Slovenija pa pod tujimi zvezdami živeči njen del. Ko gledamo naše narodno telo, v čem je najbolj ranjeno? Med nami je bilo že dostikrat rečeno, da je diagnoza morda kruta, a žal ne more biti dvoma, da je točna. V Sloveniji nekateri Slovenci trdijo, da narodnost ni vrednota. In prav

tako, da krščanstvo ni vrednota. Toda mnogi v domovini, pa rojaki po zamejstvu, naši ljudje v tujini, govorimo o vrednotah narodnosti in krščanstva, vendar v bistvu o tem nismo prepričani. In ker usta res lahko govorijo eno, sadovi dela pa so žal odvisni samo od tega, kar v resnici smo - kaj se godi?

Ne bomo uganjali katastrofizma, vendar pa ali se smemo lahkoživno odvrčati od realnosti? Naše izumiranje... Strah pred otroki, ki prihaja iz povsem istega vira kakor številno samomorilstvo, to je iz strahu pred življenjem. Sadovi nihilizma, ki je prej ali slej moral roditi svoje. Tudi naš nihilizem je „eksplicitacija nihilizma, ki tiči v jedru evropskega idealizma in sedaj prihaja z vso jasnostjo na dan. Depresivne melanholične duše ga močneje vdihujejo: od tam mnogi samomori“ (Milan Komar).

Bolezen. Toda tudi ta, bi lahko dejali, „ni za smrt“. Bolezen sama na sebi ni nič

tragičnega. Tragično bi bilo, če se je ne bi zavedali, ali pa če bi se je zavedali, pa bili že toliko apatični, da ne bi niti hoteli ozdraveti. In tukaj - ta naša apatija. Dostikrat res pogojena z zgodovinsko preteklostjo: preveč hudih doživetij za čase revolucije, še potem trajajoče krivice, občutek manjvrednosti, ki so ga oblastniki umetno gojili v drugorazrednih državljanih - vse to drži, žal pa „apatija izvira tudi iz neorientacije in ta iz ne-realizma“ (Milan Komar).

Strah pred življenjem. Bolezen. A prav mi imamo svojega zdravnika, velikega psihiatra. Prašnikarjeve besede novomašniku Antonu Martinu so nenadoma vse kaj več kot pa samo v zanosu slavnostnega govora izrečene želje: „Postavljen si na svečnik, da boš svetil vsemu svetu s svojim vedenjem in s svojim naukom, učenik boš vernikom, tolažnik žalostnim, zdravnik na duši bolnim.“

Na duši bolnim. Da. In vendar - ni bolezen za smrt.

Za smrt bi bila, ko ne bi hoteli videti, koliko je v nas zgolj zunanjšega krščanstva pa kako malo zavesti svojega, lastnega, kako v resnici malo domoljublja, kako premalo narodnega ponosa, občutka za čast. Potem pa za nameček zvemo še, da „oživljanje Slomška prinaša v slovensko sodobnost regresiv-

NAMENI APOSTOLATA MOLITVE ZA AVGUST

Splošni: Da bi otroci Boga Očeta iz roda v rod znali hvaliti Vsemogočnega in se mu zahvaljevati za njegova velika dela, ki jih nenehno izvršuje v človeški zgodovini.

Misijonski: Da bi Cerkev v Latinski Ameriki na spodbudo 6. misijonskega kongresa Latinske Amerike napredovala v pristnem misijonskem duhu v službi nove evangelizacije.

Slovenski: Da bi znali videti Očetovo prevladnost v dogodkih vsakdanjega življenja.

vnost..." to je - nazadnjaštvo. To izreči v času, ko se v sebi pa v ljudeh okoli nas vsak dan srečujemo s čudovitimi sadovi let trajajočega „progresizma"! V času, ko gre preko dežele en sam valjar masifikacije, razosebljanja! Ali res mislimo, da je vprašanje narodnosti v nas dokončno urejeno in da je državna samostojnost ta problem enkrat za vselej rešila? Da torej vprašanje lastne narodnosti ni „vsakodnevni plebiscit" (Renan), ampak neki anahronizem iz „čitalniške dobe", nekaj „maloumnega in zaplotniškega" - kakor smo tudi mogli brati - nazadnjaškega, nekaj, kar smo že zdavnaj preboleli, za vedno premostili in torej lahko odmislimo? Skratka: ali je pesnikovo vprašanje, potem ko je videl, kako „drugi grabijo vse dalje, širje - **boš rod, ki bivaš tod, boš v duši čvrst?**" „res anahronizem?

Slomšek in regresivnost?

Res je: časi so drugačni in danes bi Slomšek gotovo marsikaj drugače povedal, uporabljal drugačne metode. Vendar pa je še bolj res, da je v Slomšku najti odgovore na vsa bistvena vprašanja sodobnega Slovenca. Ali ne bi torej kazalo bolj poudarjati to slednje, kakor pa kdaj - kakor delamo - z neko bolešno kritičnostjo omenjati prvo?

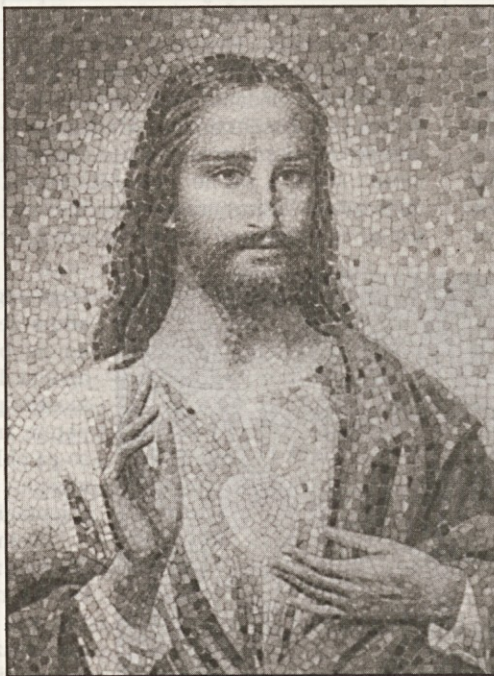
Slomšek res ne razmišlja o vseh današnjih problemih: ne govori o ločitvi zakona, ne o splavu ne o mamilih. In vendar - ali ne bi tudi tem sodobnim šibam našli pri njem zdravila, da le prav prisluhnemo?

Kolikokrat se v svojih pisanjih, govorih ustavi ob družini, osnovni celici naroda! A se ne ustavi samo pri ugotovitvah o važnosti zdravih družin. S kakšno ljubeznijo je napisan odstavek, sredi katerega je brati: „**Razkrušen zakon združiti, je angelsko delo.**"

Človeštvo se zgraža nad splavom (kolikor se še zgraža), pozablja pa, da tudi tu velja, da je „zmota bolj preteča od zločina, kajti zmota je tista, ki pripomore do zločina" (Chesterton). Mislimo namreč, kolikokrat Slomšek govori o svetosti življenja, o svetosti človekovega telesa, kolikokrat govori o sramežljivosti, toda medtem ko se danes ob abortusu zgražamo, se v istem času nasmihamo „puritancem", ki govorijo o sramežljivosti. In vendar bi kazalo pomisliti na to: koliko manj splavov bi bilo, ko bi v začetku bilo več sramežljivosti...

In če Slomšek ne govori o opiju, hašišu, pa pove - in ne enkrat! - da je vsaka želja po begu od resničnosti prva doza mamila in torej zlo. Pa najsi gre za beg od svojega rodu (asimilacija), najsi gre za umik od stvarnega življenja v - recimo - alkoholizem. Vedno gre za željo

POSVETITEV PRESVETEMU SRCU JEZUSOVEMU

po „izgubiti se", za predajo neki (pa čeprav le nekaj časa trajajoči) udobnosti, vedno gre za upor proti že poganskemu in kasneje tudi krščanskemu vodilu: „Bodi (postani) to, kar (potencialno) si!" Kajti najsi se za-tek-amo v alkoholizem ali še hujsa mamila, najsi se kakorkoli drugače u-mik-amo trdotam stvarnega življenja, najsi radi u-hajamo odgovornosti in osebnim odločitvam, naposled vedno samo beg(ž)-imo.

Kolikokrat Slomšek - bi dejali Španci - „položi prst naravnost v rano", prav v rano!

Če bi hoteli parafrazirati znano misel, po kateri „so hudi časi, v katerih so grške drame spet aktualne", bi lahko dejali, da so hudi časi, kadar je Slomšek aktualen. In danes je.

To so hudi časi. So pa tudi - lepi časi! Ob našem „slovenskem Ciceronu" bi se kazalo za hip ustaviti tudi še ob starem rimskem, ki je dejal: „Ni druge stvari, pri kateri bi se človeška krepost bolj približala božanstvu, kakor je to takrat, ko

Dobri Jezus, Odrešenik človeškega rodu, ozri se na nas, ki smo ponižno zbrani pred teboj. Tvoji smo, tvoji hočemo biti. Da bi pa mogli biti s teboj trdneje združeni, glej, zato se danes vsak izmed nas radovoljno posveti tvojemu presvetemu Srcu.

Tebe mnogi ne poznajo, mnogi pa tvoje zapovedi zaničujejo in te zavračajo. Usmili se obojih, dobrotljivi Jezus, in pritegni vse k svojemu presvetemu Srcu. Kralj bodi, Gospod, ne samo vernih, ki se trudijo, da bi ti ostali zvesti, temveč tudi izgubljenih sinov, ki so te zapustili; daj, da se skoraj vrnejo v Očetovo hišo, da ne omagajo od ubožstva in lakote. Kralj bodi tistih, ki jih loči zmota ali razkol, in pokliči jih k polnosti vere in občestva, da bo kmalu ena čreda, en Pastir. Daj, Gospod, da bo tvoja Cerkev povsod v svobodi oznanjala evangelij, daj vsem narodom pravičen red in mir; daj, da se bo po vsej zemlji razlegal en glas: Bodi hvala božjemu Srcu, ki nas je rešilo, slava in čast mu vekomaj.

Amen.

človek ustanavlja novo državo, nova mesta, ali ko stara mesta vlada."

Kak izziv pogumnim in modrim Slovincem v današnjih dneh, na pragu novih časov! Kak izziv zlasti mladim, da bi si tudi oni vrezali v meso svojega srca geslo: „**Živeti in umreti za slovenstvo!**"

IZ SLOVENIJE

Program papeževega obiska

Papež Janez Pavel II. bo priletel na mariborsko letališče v nedeljo, 19. septembra, ob 10. Ob 11. se bo na prostem pred Betnavskim gradom v Mariboru začela slovesna maša, med katero bo papež razglasil častiljivega božjega služabnika Antona Martina Slomška za blaženega. Po slovesnosti bo običajni „Angel Gospodov", nato se bo papež odpeljal na škofijo v Mariboru. Ob 17,30 bo obiskal Slomškov grob in tam nagovoril posebej vabljeni vernike, člane slovenske sinode. Ob 18,30 bo na mariborskem letališču sklepna slovesnost in slovo.

MISLI

k mašnim berilom v avgustu

IVAN LIKAR

18. NAVADNA NEDELJA 1. avgust

Bog nas vabi na gostijo *Prvo berilo (Izaija 55,1-3)*

Božje kraljestvo je v Jezusovih pri-likah podobno tudi nebeški gostiji, ki jo Bog pripravlja svojim otrokom. O takšni gostiji nove in večne zaveze govori danes prerok Izaija. V podobah je napovedano neizmerno obilje, ki pomeni večno življenje. Ne preslišimo prerokovega in hkrati božjega klika: O, vi nes-pametni, zakaj trošite svoj denar za stvari, ki niso pravi kruh, in svoje pre-moženje za stvari, ki vas ne bodo os-rečile.

Od božje ljubezni nas ne more nič ločiti

Drugo berilo (ap. Pavel Rimljanom 8,35.37-39)

Naj bodo sile teme še tako močne - od božje ljubezni nas ne more ločiti nobena stvar. To je veselo sporočilo današnjega drugega berila. Bog je močnejši od vsega drugega in če je on z nami, kdo je zoper nas?! Današnje berilo nas želi opogumiti, da bi še bolj za-upali v božjo pomoč. - Obstaja seveda strašna možnost, da se sami ločimo od božje ljubezni, pred čemer nas Bog varuj.

Jezus nasiti vso množico s kruhom *Evangelij (Matej 14,13-21)*

Evangelij je odgovor na prvo berilo. Tam nas je božja modrost vabila na svojo enkratno gostijo, tukaj pa Jezus pogosti veliko množico s petimi hlebi in dvema ribama. Ne gre za to, da bi Jezus delal namesto nas, saj nismo nedorasli otroci; gre za to, da zaupamo v Boga in da ga v svojem življenju vedno postavimo na prvo mesto.

19. NAVADNA NEDELJA 8. avgust

Bog povabi Elija k sebi na goro *Prvo berilo (iz Prve knjige kraljev 19,9a. 11-13)*

Prerok Elija je med vsemi preroki ljudem najbolj znan. Živel je v času izraelskega kralja Ahaza in kraljice Jezabele sredi 9. stoletja pred Kristusom. Zaradi nasprotovanja kralju je veliko pretrpel. V današnjem berilu ga Bog povabi k sebi na goro Horeb, kjer se mu razodevne v lahnem šumljanju vetra. - Berilo nas želi poučiti, da se Bog razodeva tudi v vsakdanjih dogodkih življenja in v tišini.

Velikodušnost do bratov *Drugo berilo (ap. Pavel Rimljanom 9,1-5)*

Apostola Pavla je zelo bolelo, ker se njegov bratje po krvi - Judje - niso oklenili Kristusa. Zato je šel celo tako daleč, da je vzkliknil: Želel bi, da bi bil sam zavržen za svoje brate... - Bog nas po tem odlomku kliče k velikodušni ljubezni do bližnjega.

Jezus vabi Petra k sebi *Evangelij (Matej 14,22-23)*

Podobno kakor se je Bog razodel preroku Eliju, se je Jezus razodel apostolom, ko je prišel k njim ponoči po jezeru. Peter, ki mu je šel naproti po vodi, bi se kmalu potopil, ker je začel dvomiti. Veter je ponehal, ko je stopil Jezus v čoln. - Če bo Jezus z nami, se bodo umirili tudi naši notranji viharji.

VNEBOVZETJE DEVICE MARIJE 15. avgust

Spomin svete Marije se prvič omenja takoj po efeškem cerkvenem zboru leta 431 v jeruzalemski Cerkvi. Na tem cerkvenem zboru so škofje razglasili resnico o Marijinem božjem materinstvu. V koledarju armenske Cerkve se v petem stoletju omenja praznik svete Marije, Matere božje. Praznik so pove-

zovali z Marijinim odhodom s tega sveta. Pri tem ne govorijo, da je Marija umrla, ampak 'zaspala'. Spomin na to je v Jeruzalemu cerkev Marijinega 'spanja'. Tudi naše ljudske pesmi so se navdihovale ob tem verovanju: „Ko na zemlji si zaspala, srečno, sladko in mirno, si v nebesa se podala, da ne vidi te oko...“ Tisoči cerkva po vsem svetu spričujejo vero preteklih stoletij v Marijino vnebovzetje, mnoge tudi v naši lepi slovenski domovini. Zato ni bilo nobene težave, ko je papež Pij XII. leta 1950 slovesno razglasil resnico o Marijinem vnebovzetju. Kristjani po vsem svetu se danes veselimo povečanja svoje Matere, obhajamo 'veliko mašo', kakor so naši predniki znali poimenovati današnji praznik.

Marija je polna božje slave *Prvo berilo (Razodetje 11,19a; 12,1-6a.10ab)*

V prelepi ženi, o kateri govori skrivno Razodetje, so razlagalci vseh časov videli Marijo, ki je polna božje slave. Zunanja znamenja te slave so: sonce, ki ženi služi kot obleka, luna, ki ji je za podnožje nog, dvanajst zvezd, ki ji krona glavo. - Prisluhnimo branju polni vere, da bomo nekoč tudi mi deležni iste slave.

Marija je prva deležna neumrljivosti *Drugo berilo (iz Prvega pisma ap. Pavel Korinčanom 15,20-26)*

Drugo berilo je teološka poglobitev današnjega praznika. Pavel razlaga Korinčanom, da je prvi vstal od mrtvih Jezus. Nato pravi, da bodo v Kristusu oživel vsi, ki mu bodo zvesti. Marija mu je bila najbolj zvesta, zato je prva deležna neumrljivosti svojega od mrtvih vstalega Sina.

Bog povišuje nizke *Evangelij (Luka 1,39-56)*

Božanska logika, ki je popolnoma drugačna od človeške, se je razodela v Mariji: Bog jo je neizmerno povišal, ker je bila njegova ponižna dekla. Izpolnilo se je, kar ji je napovedala Elizabeta: Blagor ti, ker si verovala, in kar je sama Marija v preroškem navdihu zapela: Blagrovali me bodo odslej vsi rodovi.

21. NAVADNA NEDELJA 22. avgust

Bog daje ključ Davidove hiše

Prvo berilo (Izaija 22,19-23)

Ključ že od nekdanj pomeni oblast in moč. Kdor ima ključne hiše ali mesta, je njegov gospodar. Kdor komu podeli ključne, pomeni, da mu popolnoma zaupa. Če pa so komu ključni odvzeti, pomeni, da je zgubil vse zaupanje. To se je zgodilo upravniku kraljevega dvora Sobnu za časa preroka Izaija. Odlomek nas želi pripraviti na pravilno razumevanje evangelija, v katerem bo Jezus obljubil Petru ključne nebeškega kraljestva.

V Bogu in zanj je vse Drugo berilo (ap. Pavel Rimljanom 11,33-36)

Današnje drugo berilo se prav lepo ujema s prvim berilom in z evangelijem. Božji sklepi so nedoumljivi in njegova pota neizsledna. S čim si je Peter zaslužil, da je Jezus prav njemu najbolj zaupal? Ali s čim se je kraljevi oskrbnik pregrešil, da ni mogel več opravljati službe? Berilo nas želi narediti ponižne in odprte za božje načrte, „kajti iz nje, po njem in zanj je vse“.

Kristus obljubi Petru ključne kraljestva Evangelij (Matej 16,13-20)

Ob Jezusovi obljubi, da bo Petru dal ključne nebeškega kraljestva, ne pozabimo na Petrovo izpoved vere. „Ti si Kristus, Sin živega Boga!“ V tej luči glejmo na Petrovo (to je papežstvo) prvenstvo v Cerkvi. To je prvenstvo v veri in ljubezni. Ob drugi priložnosti je Jezus zahteval, da mu Peter trikrat izpove ljubezen. Samo v luči vere in ljubezni je mogoče razumeti tudi 'oblast', ki jo ključni pomenijo.

22. NAVADNA NEDELJA 29. avgust

Božja beseda vznemirja preroka Prvo berilo (Jeremija 20,7-9)

Današnje berilo iz preroka Jeremija nam razgrne vso stisko in bolečino oznanjevalca božje besede. Prerok čuti, da mora oznanjati, kar mu Bog ukazuje, toda ljudje živijo svoje življenje in se zanj ne menijo. Zato pravi, da mu je božja beseda vsak dan v sramotitev in zasmeh. Toda Bog ga hoče preskusiti kakor se preskuša zlato v ognju.

Tudi naše telesno življenje bodi daritev

POSVETITEV MARIJINEMU BREZMADEŽNEMU SRCU

Drugo berilo (ap. Pavel Rimljanom 12,1-2)

Če je prvo berilo govorilo predvsem o oznanjevanju božje besede, potem govori drugo berilo o življenju iz božje besede, saj nam sv. Pavel kliče, naj darujemo svoja telesa v živo, sveto in Bogu všečno daritev. Le takšna daritev življenja bo Bogu všeč in bo naredila tudi naše bogoslužje za duhovno bogoslužje.

Odpoved nas privede k Jezusu Evangelij (Matej 16,21-27)

Jezus bo v evangeliju povedal, kako ni mogoče hoditi za njim, ne da bi se odpovedali samim sebi, to je svoji sebičnosti. Tako se nadaljuje misel iz prvega in drugega berila: Kristjan naj kljub težavam ali celo nasprotovanju oznanja božjo besedo in naj se v odpovedi daruje kot živa in Bogu prijetna daritev.

O Marija, kraljica presvetega rožnega venca, pomoč kristjanov in pribežališče človeškega rodu! Danes se posvetimo in izročimo tvojemu brezmadežnemu Srcu. Sprejmi nas v svoje materinsko varstvo in nam pomagaj, da bomo po tvojemu zgledu vestno izpolnjevali svoje dolžnosti, živel po božjih in cerkvenih zapovedih, vdano nosili trpljenje in ostali do konca stanovitni v veri in zaupanju v božjo previdnost. Varuj nas, o Mati, da te ne bomo nikdar žalili z grehi. Posebej sklenemo, da se bomo varovali grehov zoper vero, upanje in ljubezen, grehov preklinjanja in nečistosti, grehov jezika in nevoščljivosti, grehov sovražnosti in vsake hudobije. Obljubimo ti, o božja Mati, da bomo posvečevali Gospodove dneve.

Po tvoji želji bomo za spreobrnjenje grešnikov radi molili rožni venec in s pobožnostjo prvih petkov in prvih sobot zadoščevali Jezusovemu in tvojemu Srcu za vse žalitve, s katerimi vaju žalimo mi in Bogu odtujeni svet.

O Mati Marija, srédnica vseh milosti, izprosi nam, da bomo stalno živeli v posvečujoči milosti, ostali zvesti do konca tebi in tvojemu Sinu ter te vso večnost častili in ljubili z vsemi angeli in svetniki.

Amen.

Obletna spominska maša v Kočevskem Rogu

Deseta obletna maša, prva je bila 8. julija 1990, je bila v nedeljo, 20. junija, ob 10. uri. Z nadškofofom Rodetom je somaševalo več desetih duhovnikov ob več kot 6000 romarjih iz Slovenije, zamejstva in zdomstva. Spominskemu bogoslužju, ki so ga sooblikovali tudi mešani cerkveni zbor Adoramus iz Logatca ter pevca Marko Bajuk in Renata Klančič, je sledil kulturni program: govorili so Leon Marc, Mojca Velikonja in Anton Drobnič. V Kočevskem rogu se spominjajo pomorjenih domobrancev in vseh žrtev komunistične revolucije v ljubljanski nadškofiji, v Lajšah, ki predstavlja koprsko škofijo, je bila žalna slovesnost v nedeljo, 4. julija, na Teharjah, kjer je vsakoletna spominska za žrtve v mariborski škofiji, pa bo spominska prireditev prvo nedeljo v oktobru.

PRVI JEZUSOVI UČENCI

WILHELM HÜNERMANN

Množice so še kar naprej prihajale k Janezu Krstniku. Nekaj plemenitih mož se mu je pridružilo in že dalj časa skupaj z njim živelo trdo vsakdanjost pokore in odpovedi. Postali so njegovi učenci, trdno odločeni, da ga nikoli več ne zapustijo.

Bil je deseti dan meseca tišrija - konec septembra - ko so v Jeruzalemu obhajali Jom Kippur - veliki praznik sprave. Tega dne je veliki duhovnik grehe ljudstva preložil na ovna, katerega so potem s strme vzpetine zapodili v puščavo. Tako naj bi bilo izraelsko ljudstvo rešeno vse svoje krivde.

Jezus je sedaj drugič prihajal na kraj, kjer je Janez krščeval. Krstnik je prenehal govoriti. Priklonil se je v velikem spoštovanju, pokazal na mimoidočega in rekel:

„Poglejte, božje Jagnje, ki odjemlje greh sveta!“

Isto se je ponovilo tudi naslednjega dne. Janez je vztrepetal in zaklical:

„Poglejte, božje Jagnje!“

Janez, mlad ribič z obale Genezaškega jezera, ki mu je prvi mah poganjal pod nosom, je prisluhnul. Že nekaj časa je bil Janezov učenec. Te zadnje učiteljeve besede pa so ga zadele v živo. Z mimoidočega ni mogel več odtrgati pogleda.

Nemo se je spogledal z ribičem Andrejem, ki je stal poleg. Potem sta oba sledila možu, ki ga je njun učitelj imenoval božje Jagnje!

Gospod je molče hodil vzdolž reke. Oba učenca sta mu vztrajno sledila; tudi ogovorila bi ga že bila, da jima ni tega preperečeval neki nenavaden strah.

Tedaj je Gospod začel hoditi počasneje, končno je obstal in ko sta se mu oba učenca obotavljaje bližala, ju je prijazno vprašal:

„Kaj hočeta?“

Učenca sta pomolčala, nato pa sta ga vprašala:

„Učitelj, kje stanuješ?“

„Pridita in bosta videla!“

ju je Jezus povabil z glasom, ki je izražal nenavadno človeško toplino. Morda so se ustavili v kakšni zapuščeni koči ali v kaki prazni, napol podrti zidnici ob poti. Učenca sta kaj kmalu spoz-

nala, da je njun novi učitelj brezdomec, da na vsem svetu nima ničesar in nikogar, in da se mora uresničujoč svoje poslanstvo neprestano seliti iz kraja v kraj. Vendar sta se v bednem prebivališču počutila bolj srečna kakor v kaki blesteči palači; ostala sta pri učitelju ne samo toliko časa, da je sonce zašlo za peščenimi obronki puščave, ampak še dolgo v noč. Medtem ko jima je Učitelj govoril, se je novo življenje prebujalo v njunih srcih. Sedaj sta spoznala, da ju je glasnik ob Jordanu vodil k resničnemu kralju, k obljubljenemu Odrešeniku, k njemu, ki ga Izrael že tisočletja pričakuje.

Naslednjega dne je Andrej srečal svojega brata Simona, ki je bil namenjen k Janezu Krstniku.

„Našli smo Mesija!“ je vzkliknil in obraz mu je žarel od sreče.

„Mesija?“ je nezaupno zategnil Simon. Tudi on je bil ribič z Genezaškega jezera. Neka prirojena opreznost je bila v njegovem pogledu - dediščina ribičev, ki v nočnih vožnjah dolgo zro v temne valove. Tako je tudi sedaj motril svojega brata, ki je bil zaradi njegove zadržanosti skoraj razočaran.

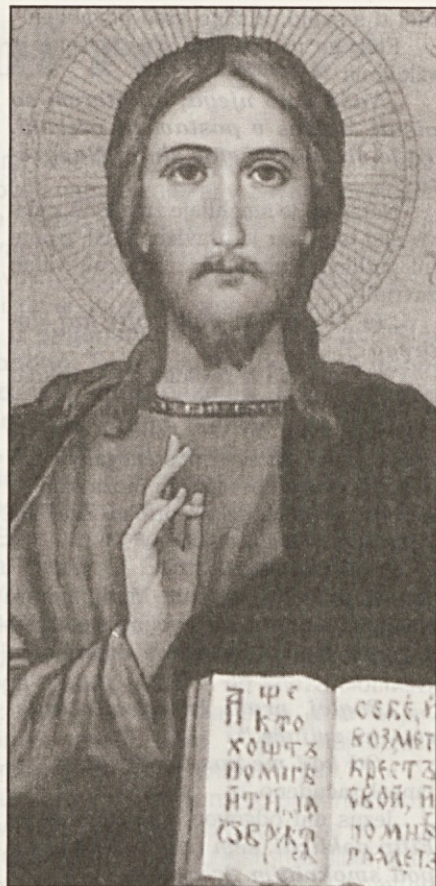
Andrej je tega, že skoraj štirideset let starega moža peljal h Gospodu. Našla sta ga na obrežju.

Še preden je nezaupljivi mož spregovoril, ga je Jezus ostro pogledal in rekel:

„Ti si Simon, Janezov sin. Imenoval se boš Kefal!“

Kefa - Peter, Skala? Simon, korenjaški načelnik ribiške zadrage iz Kafarnauma, se je osuplo obrnil. Od kod ve Gospod za njegovo ime? Kako nenavadno ga je nagovoril! Skala! Vsi domači pa so videli v njem človeka zelo nestalnega značaja. Človeka, ki je danes pogumen in odločen, jutri pa obupan in nezaupljiv. Kakor čoln je bil, ki v mirni in počasni vodi tiho plove, nekoliko močnejši valovi pa ga neusmiljeno premetavajo sem ter tja. Teh Učeniških besed in tega njegovega pogleda ne bo nikdar pozabil.

Na svoji poti v Galilejo je Gospod srečal naslednjega dne četrtega člana ribiške zadrage iz Kafarnauma, Filipa. Tako kakor oba Jonova sinova je bil tudi on doma blizu jezera, iz Betsaide.

Ta mož grškega imena je bil dober človek, vedno veder, zanesljiv, mnogo bolj ustaljen kakor Simon, ki je preveč popuščal svojemu nestanovitnemu čustvovanju. Jezus je za trenutek uprl vanj svoje vprašujoče oči. Potem ga je z odločnostjo, ki se ji ni dalo upirati poklical:

„Hodi za menoj!“

Filip, ki je bil sicer namenjen k Janezu Krstniku, se je obrnil ter z Učiteljem in tremi učenci šel v Galilejo. V Nazaretu so se njihove poti ločile. Jezus je krenil v hišo svoje matere, Filip pa se je namenil v Kafarnaum. V Kani je naletel na svojega prijatelja Natanaela, ki so ga nekateri po njegovem očetu Thalmainu imenovali tudi Bartolomej. Bil je spreten lončar in si je v majhnem galilejskem mestu pošteno služil svoj kruh. Za tisti dan je končal delo in je sedaj počival v senci smokvinega drevesa. Začuden je pogledal, ko je videl, da prijatelj nekam vznemirjeno hiti k njemu.

„Kaj pa ti je, da tako hitiš?“ mu je zaklical. „No, ravno prav si prišel! Čez tri dni se bo oženil moj prijatelj, ki je tudi lončar. V zadregi je; saj veš, nima vsega v izobilju. Bil bi ti zelo hvaležen, če bi nam vsaj ribe priskrbel. Seveda si

tudi ti s svojo družino vred povabljen!" Filip ga ni poslušal. Ves iz sebe je vzkliknil:

„Našli smo njega, o katerem so pisali Mojzes v postavi in preroki. To je Jezus, Jožefov sin iz Nazareta.”

Natanael je smehljaje zmajeval z glavo nad tem, kar je pravkar slišal, izpljunil datljevo koščico in ga pomilovalno zavrnil:

„Iz Nazareta more biti kaj dobrega?”

Vsi vedo, da iz revščine ni še nikdar zrastle kaj velikega. In ravno ta kraj je najbolj razvpit po vsej Galileji. Filip je dobro vedel, da sicer poštenega, vendar nekoliko težje dostopnega moža samo z besedo ne bo mogel prepričati. Zato mu je kratko in malo dejal:

„Pridi in poglej!”

Šel je v Nazaret, na Marijin dom, Natanael pa mu je nejevoljno sledil. Ko ga je Gospod ugledal, mu dobrohotno reče:

„Poglej, pravi Izraelec, v katerem ni zvijače.”

„Od kod me poznaš?” vpraša Natanael začudeno.

Jezus mu odgovori: **„Preden te je Filip poklical, sem te videl, ko si bil pod smokvinim drevesom.”**

Lončar je osuplo strmel v Gospoda, potem pa kakor iz uma zaklical:

„Učitelj, ti si božji Sin, ti si Izraelov kralj.”

Učitelj mu je slovesno zatrdil: **„Ker**

sem ti rekel, da sem te videl pod smokvinim drevesom, veruješ? Še več kot to boš videl. Resnično, resnično, vam povem: videli boste nebesa odprta in božje angele, kako hodijo gor in dol nad Sinom človekovim.”

Oba učenca sta ostala pri Jezusu do noči. Preden se je Natanael poslovil, je povabil na svatbo, ki jo je pripravljval svojemu prijatelju, tudi Jezusa in njegovo mater.

NOVOMAŠNIKI V SLOVENIJI V LETU 1999

Iz koprške škofije: Sašo Mugerli, r. 13.8.1973, iz župnije Biljana; Simon Vendramin, r. 21.5.1965, iz župnije Solkan.

Iz ljubljanske nadškofije: Robert Friškovec, r. 23.5.1973, iz župnije Škofja Loka; Primož Lavtar, r. 26.5.71, iz župnije Kranj; Damjan Prošt, r. 14.3.1975, iz župnije Šentjurij-Podkum; Janez Riharšič, r. 22.3.1974, iz župnije Selca; Aleksander Urek, r. 22.9.1971, iz župnije Šentvid pri Stični; Anton Zajc, r. 30.5.1967, iz župnije Žalna.

Iz mariborske župnije: Vladimir Bizjak, r. 29.9.1973, iz župnije Šmartno ob Poki; Boštjan Čeh, r. 26.1.1974, iz župnije Turnišče; Damjan Kejžar, r. 5.5.1972, iz župnije Žreče; Jože Prah, r. 1.6.1972, iz župnije Rogatec; Jožef Rogač, r. 9.6.1973, iz župnije Bogojina; Matija Tratnjek, r. 10.11.1970, iz župnije Beltinci; Branko Umek, r. 24.3.1973, iz župnije Pišece; Ja-

nez Vagner, r. 31.8.68, iz župnije Maribor - Sveta Marija.

Iz redovnih skupin: minorit p. Miha Majetič, r. 3.1.1970, iz župnije Mozirje; frančiškan br. Gregor Kos, r. 20.4.1973, iz Ljubljane - Šiška; kapucin br. Milan Kvas, r. 22.9.1972, iz župnije Polenšak; lazarist Roman Travar, r. 5.1.1971, iz župnije Prevalje; cistercijan p. Janez Christoforos Čufer, r. 22.3.1973, iz župnije Lesce; jezuiti: p. Franček Bertolini, r. 11.5.1970, iz župnije sv. Vita in Modesta iz Gorice; p. David Bresciani, r. 26.2.1969, iz župnije sv. Marija in Taciana iz Gorice; p. Mirko Pelicon, r. 28.4.1968, iz župnije sv. Justa iz Gorice; salezijanci: Janez Drnovšek, r. 20.4.1966 iz župnije Zagorje, Miran Sajovič, r. 2.7.1970, iz župnije Teharje, in Jakob Trček, r. 2.5.1968, iz župnije Dolnji Logatec.

Mašniška posvečenja so bila na praznik sv. apostolov Petra in Pavla na Sveti gori in v ljubljanski in mariborski stolnici. Poleg 25 novomašnikov so slovenski škofje posvetili tudi 22. diakonov.

Šesti tabor Slovencev po svetu v Škofovih zavodih v Ljubljani

V soboto, 19. junija, je bil v Šentvidu 6. tabor, na katerem so po začetni maši poročali predstavniki različnih dežel, za Argentino Alenka Schiffrer in inž. Marko Bajuk, po kosilu pa je v kulturnem programu nastopil Šmihelski kvintet iz Koroške in gledališka skupina iz Štandreža z enodejanko Jaz sem Berto.

Romarji iz Argentine na Brezjah leta 1974...

Postali smo „izvoljeni rod...“

FRANC RODE, nadškof metropolit

Vračamo se! Po dolgih stoletjih se vračamo k izviru naše vere, k temeljnemu kamnu naše istovetnosti. S tega mesta smo pred dvanajstimi stoletji krenili na pot krščanstva; in prav tu bomo z obnovitvijo krstnih obljub danes potrdili, da hočemo po tej poti hoditi tudi v tretjem tisočletju. Tu se spominjamo milosti, ki nam je bila dana sredi 8. stoletja, ko je krstna voda oblila čelo knezov Gorazda in Hotimira in se je začela evangelizacija slovenskega naroda. Tedaj je prišla za nas „polnost časov“, ko se je Bog milostno ozrl na naš narod, nas kot ljubljene sinove in hčere povabil k svoji mizi in nas pridružil veliki družini krščanskih narodov. Postali smo „izvoljeni rod, kraljevsko duhovništvo, posvečen narod, ljudstvo, ki si ga je Bog izbral za svojo last, da bi oznanjali velika dela Njega, ki nas je iz teme poklical v svojo čudovito luč“ (1 Pt 2,9). Kajti nismo prejeli duha suženjstva, da bi zapadli v strah, temveč duha posinovljenja; Boga smo začeli klicati „Aba, Oče“ (prim. Rim 8,15). Spoznali smo namreč,

„da pravi Bog se kliče Bog ljubezni,
da ljubi vse ljudi, svoje otroke,
da čudno k sebi vod' otroke ljube,
da ne želi nobenega pogube“

(Prešeren, Krst pri Savici)

Medtem ko se je med našimi predniki širila sveta vera in so se množile cerkve na naših tleh, je Jezus Kristus s svojo milostjo vse bolj razsvetljeval slovensko dušo, jo utrjeval v dobrem in jo z upanjem na neminljivo zveličanje

navdajal z bivanjskim veseljem. V svojih bridkosti in stiskah pa se je naš človek najraje zatekal v zavetje Device in Matere, o kateri je vedel, da ne zapusti nikogar, ki je pribežal pod njeno varstvo, jo prosil pomoči in se priporočal njeni priprošnji. V svojih najlepših pesmih je opeval njeno čisto lepoto in ji je izražal svoje popolno zaupanje.

Odločilni korak iz poganstva v krščanstvo smo Slovenci naredili svobodno. Tu ni šlo za nikakršno duhovno nasilje, kot vztrajno trdijo nekateri. Poleg tega je bila odločitev za Kristusa dejanje politične modrosti, ki nam je omogočila, da smo kot narod stali in obstali.

Pomembni zgodovinski vir o pokristjanjevanju Slovencev „*Conversio Bagoariorum et Caranhanorum*“ omenja talce, ki jih je knez Borut po zmagi nad Obri poslal na dvor bavarskega vojvoda Tasila. O Gorazdu je rečeno, da je njegov oče prosil (*rogavit*), naj ga vzgojijo v krščanskih šegah in naredijo kristjana. Isto je prosil (*postulavit*) za Hotimira, sina svojega brata. Pobuda za sistematično pokristjanjenje našega naroda je prišla od kneza Hotimira. „*Conversio*“ poroča: „Ko je minilo nekaj časa, je omenjeni karantanski knez prosil (*petiit*) škofa Virgila, naj obiše ljudstvo njegovega rodu in ga trdno okrepi v veri.“

Trditev, da so nam tujci vsilili krščanstvo proti naši volji, je torej brez zgodovinske podlage. Dokaz, da se je nova vera širila brez večjega odpora, so razmeroma šibki upori proti Hotimirovi prokrščanski politiki. Šele po Hotimirovi smrti (769) je nastal močnejši upor poganskih veljakov, ki ga je knez Valtunk (Valjhun) zadržal z bavarsko pomočjo.

Dvojezično
somaševanje
na slovesnosti
je vodil mün-
chensko-
freisinški
nadškof kardinal
Friedrich Wetter,
somaševali
pa naškof Rode,
škofje
Kramberger,
Pirih, Uran,
opat Nadrah
in drugi.

Kdo si je torej izmislil zgodbo o tako krvavih bojih med poganskimi in krščanskimi Slovenci, da „*kri, po Kranji, Korotani prelita, napolnila bi jezero*“? To je bil nemški protestantski zgodovinar Hieronymus Megiser, ki je osemsto let po dogodkih v svojem delu „*Annales Carinthiae*“ (1612), naštel na tisoče žrtev na poganski strani. Vendar „se mu njegove falsifikacije niso nič kaj posrečile“, pravi Franc Kos (Izbrano delo, Ljubljana 1982, str. 151). Po Megiserju je isto predstavitev dogodkov nekritično prevzel Valvasor (Ehre II, 386-389), od njega pa Prešeren v svojem Uvodu v „Krst pri Savici“.

V resnici je pokristjanjevanje Slovencev potekalo mirno, v skladu z Alkuinovim priporočilom, da je ljudstvo treba pridobiti „z miroljubnimi in razumljivimi besedami“ in brez nasilja. V skladu s tem navodilom misijonarji niso grobo zatirali poganskih šeg, ampak so jih uporabljali kot okvir za izražanje krščanske vsebine. Mirni prehod iz poganstva v krščanstvo dokazujejo tudi staroslovanska grobišča na slovenskem ozemlju, kjer je opaziti, da poseg v stare, poganske običaje ni bil radikalen, saj še v grobovih iz 10. stoletja naletimo na sledove poganskih navad (kurjenje na grobu, ptičje kosti, pšenična zrna v grobu ipd.).

Ni dvoma torej, da je slovenski človek sprejel krščansko vero svobodno ter jo živel iskreno in globoko, kot pričuje nemški duhovnik Helmold v 12. stoletju v svoji „*Chronica Sclavorum*“: „*Carinthi confines sunt Bawaris, homines divino cultui dediti, nec est ulla gens honestior et in cultu Dei et sacerdotum veneratione devotior.*“ Karantanci so sosedje Bavarcev, ljudje zavzeti za bogoslužje, ni naroda, ki bi bil bolj pošten in bi bolj častil Boga in bolj spoštoval duhovnike (I,c.1).

Krščanska vera nam je dala nov pogled na svet in na

življenje. Oblikovala je naš notranji prostor. V njeni luči je slovenski človek odkrival svojo veličino božjega otroka in svojo bedo grešnika. V soočenju z božjimi zahtevami se je izostril njegov moralni čut. Postajal je vse bolj odgovoren in resen, delaven in pošten. Kljub svoji človeški slabosti se je iskreno trudil, da bi v sebi in okrog sebe uresničil ideal evangelija. Iz te volje, ki jo je podpirala božja milost, so v naši novejši zgodovini vzkllile velike krščanske osebnosti Slomšek in Baraga, Gnidovec in Vovk. In trume mučencev, ki so s svojo krvjo izpričali svojo zvestobo Kristusu: Ehrlich in Velikonja, Grozde, Kikelj in Pavčič in tisoči drugih. Pa tudi laiki, ki so iz evangelija črpali navdih za svoje življenje in delo: Jože Plečnik, Janez Janež, Ivan Dolenc, Vinko Guna in nešteta množica manj znanih.

Vendar ni dovolj, da se sklicujemo na dediščino preteklosti. Vsaka generacija se mora vnovič odločiti za krščanstvo, kot nam je dejal sveti oče pred tremi leti. To velja posebno za nas, ki imamo srečo in ponos, da živimo v samostojni državi in si kljub vsemu utiramo pot v demokracijo. Naj bo naša odločitev za Kristusa in evangelij na tem mestu ob krstnem kamnu slovenskega naroda radikalna in dokončna, notranje svobodna in radostna, saj vemo, za koga in za kaj se odločamo.

Ko se na mestu, kjer so bili krščeni naši knezi, zahvaljujemo za dar vere, se oziramo v prihodnost. To prihodnost, prihodnost vere v našem narodu, izročamo tebi, Oče. Reši svoje ljudstvo in blagoslovi svojo dediščino, bodi naš voditelj in vladar na veke. Priporočamo jo priprošnji Marije Pomagaj z Brezij, zavetnikom Evrope Benediktu, Cirilu in Metodu, kot tudi Virgilu in Modestu, Pavlinu in vsem, ki so našim očetom oznanjali blagovest odrešenja. In daj nam, da bomo v večni slavi prišteti tvojim svetim.

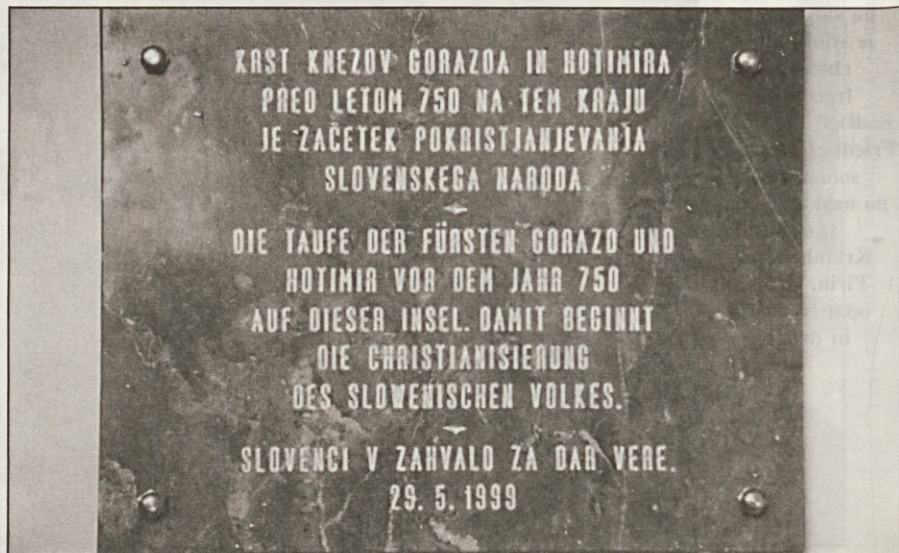
Romarsko srečanje slovenske in bavarske Cerkve

V soboto, 29. maja, je bila velika slavnost na Chiemskem jezeru na Bavarskem ob spominu na krst knezov Gorazda in Hotimira na tem kraju pred letom 750. S tem sta bila pobudnika pokristjanjenja tedanjih karantanskih Slovencev. V predverju gotske cerkve je bila vzdana plošča s slovenskim in nemškim besedilom, ki govori o tem zgodovinskem dogodku: „Krst knezov Gorazda in Hotimirja pred letom 750 na tem kraju je začetek pokristjanjevanja slovenskega naroda. Slovenci v zahvalo za dar vere. 29. 5. 1999.“ Dvojezično slovesno mašo v bližini krstnega kamna naših prednikov je vodil Münchensko-freisinski nadškof kardinal Friedrich Wetter, somaševali pa so nadškof Rode, škofje Kramberger, Pirih in Uran, opat Nadrah, krški škofijski kancler Mihael Krištof in na desetine slovenskih duhovnikov iz Slovenije in tujine. Poleg množice slovenskih romarjev iz Slovenije (okrog 1600) in tujine, tudi iz Argentine. O pomenu krsta slovenskih knezov je pridi-

gal med mašo nadškof Rode, po maši pa govorila Münchenski stolni kanonik, cerkveni zgodovinar in prijatelj Slovencev dr. Lohtar Waldmüller, in pisatelj

Alojz Rebula. Veliko je bilo slovenskih narodnih noš, in poleg tisoča bavarskih vernikov tudi precej v njihovih narodnih nošah.

V predverju gotske cerkve je bila vzdana tale plošča, ki govori o krstu slovenskih knezov in njegovem pomenu za slovenski narod.

Na kraju zgodovinskega spomina

ALOJZ REBULA

V zari tretjega tisočletja smo se zbrali sredi te očarljive alpske pokrajine, da počastimo spomin na davni dogodek, ki je bil znamenit za slovenski narod. Saj je ta dogodek, do katerega je prišlo sredi tega jezera, največjega bavarskega jezera, pred več kot tisoč leti, odprl slovenskemu narodu vrata ne samo h Kristusu, ampak tudi k skupnosti evropskih narodov.

Tu sta prejela zakrament krsta dva kneza prve slovenske države Karantanije, bratranca Gorazd in Hotimir, sin oziroma nečak kneza Boruta. Na Bavarsko sta sicer prišla kot talca, toda Borut, čeprav pogan, je izrazil željo, naj postaneta kristjana. *Et ita factum est*, pravi poročilo. In tako se je zgodilo.

Mlada slovenska kneza sta prejela krst in postala kristjana.

Gledaje z razdalje tisočletja lahko rečemo, da to ni bil krst dveh osamelih posameznikov: krstna voda, ki se je zlila na čelo knezov Gorazda in Hotimira, se je simbolično zlila tudi na čelo mladega, še poganskega slovanskega naroda. Tako je ta narod ne samo pokristjanila, ampak ga tudi evropeizirala.

Uvedla ga je v dvojno dogajanje: v zgodovino odrešenja in v zgodovino evropske civilizacije.

Treba je reči, da se je v tem pogledu Cerkvi mudilo bolj kot Evropi.

Glejte: do prve slovenske gimnazije je naš narod prišel šele leta 1905, do svoje prve univerze leta 1918, do politične neodvisnosti leta 1991: do prvega krsta pa je prišel več kot tisoč let prej: recimo - kajti natančen datum ni izpričan - približno leta 745.

Zgodovina Kristusovega odrešenja največkrat ni zgodovinska vidnega, tudi če se še tako manifestira na ravni zgodovinskega dogajanja. Njena raven je bistveno raven duhovnega in zato nevidnega. To ni predvsem zgodovina koncilov in katedral. To je podzemski tok kakor ga ima tudi naša Timava. Kakor se ta zliva po temi kraškega podzemlja, nevidna in neslišna gornjemu svetu, tako se reka odrešenja zliva po nevidni strugi vesti in duš, notranjih bojov in skritih darovanj, tihih molitev in nevidnega žrtvovanja.

Res, slovenska zgodovina ni bila obdarovana z milostjo katedral in koncilov, z Gotfriedi Bouillonski in Dantem, tudi če je njena pokrajina do danes ena geografsko najbolj pokristjanjenih. A kljub temu je tudi v njenih globinah brez dvoma tekla nevidna odrešenjska struga. In glede na tragičnost te

zgodovine lahko rečemo, da je tekla v božjem razkošju: v razkošju trpljenja ponavljajočih se turških invazij, kmečkih uporov, krvavenja slovenskih vojakov v Turjačanovih, Napoleonovih in habsburških vojskah, v poplavi krvi v nedavni komunistični revoluciji. In vse to trpljenje ni teklo v kakem gluhem kolektivnem brezupu, ampak ob nenehni molitvi množic, ki niso nehale zidati cerkva, postavljati kapel, znamenj in križevih potov. Predvsem je teklo ob molitvah, ob tolikih vsakdanjih mašah in toliko vsakdanjih rožnih vencih slovenskih mater, teh prvih nosilkah Kristusovega križa skozi slovensko zgodovino.

Previdnost je v svoji naklonjenosti hotela, da studenec milosti, ki se je z onim inavguralnim krstom zlil v slovensko narodno telo na otoku tega jezera, ni usahnil do danes.

Zato naj bo ta naš shod najprej zahvala Vsemogočnemu, da se tista krstna voda ni izlila v prazno, ampak v blagoslov, saj je vključila tudi naš narod v katoliško Cerkev, ga naredila za del Kristusovega skrivnostnega telesa, in to davno pred našo nacionalno osveščenostjo. Ja, odrešenjska osveščenost je šla pred nacionalno. Iz zakrpatkega slovanskega poganstva smo prestopili v Kristusovo luč, prefiltrirano skozi prizmo judovsko-grško-rimske kulture: v luč, ki ni bila samo nov kodeks etičnega ravnanja, ampak tudi osmislitev samega življenja, še več, obljuba nesmrtnosti. Zakaj posebno danes, v dobi vračajočega se poganstva, zapisanega brezupu imentističnega obzorja, biti kristjan je predvsem odločitev za osmislitev življenja in za nesmrtnost. Kristus naj kristjanu pomeni na eni strani opcijo za vse dobro, žlahtno in lepo v času, na drugi strani pa obljubo doživetja „novega neba in nove zemlje“.

Rekli smo, da chiemski krst pri Slovencih sicer ni takoj sprožil kakega kulturnega, arhitekturnega ali drugačnega zunanega razcveta. Sprožil pa je neki drug, intimnejši razcvet, neko tiho in ponižno, a intenzivno pomlad: pokristjanjen-

Gotska cerkev na Chiemskem jezeru je bil kraj srečanja slovenske in bavarske Cerkve.

je slovenske biti, od njene zelene podalpske pokrajine, ki jo je vso posejal z božjimi hišami, do njene duše, njene narodne pesmi in umetnosti. Prvi zapis njenega jezika, izpričan že v 8. stoletju, je religiozno besedilo. V prvem brižinskem spomeniku, vpisanem v neki kodeks freizinske stolne pisarne, je izjava: „Rad bi imel večno življenje.“ In kar je najveljavnejšega v slovenskem ustvarjanju, od glasbe Gallusa Petelina do proze Ivana Cankarja in arhitekture Jožeta Plečnika, ima neizbrisen krščanski pečat. Ni se še posušilo od vode chiemskega krsta.

Skozi Kalvarijo stoletij, skozi vojne in kuge, se je slovenska duša tako rekoč identificirala s krščanstvom, ne dosti manj kakor irska, poljska ali hrvaška. Te njene zaznamovanosti ni moglo načeti niti razsvetljenje niti materializem scientističnega časa. Bistveno je v svojem policijskem polstoletju ni načel niti režim, ki se je bil odločil krščanstvo izbrisati iz zavesti Slovencev.

Toda to ni edina milost chiemskega krsta.

Ta zakrament Slovencev ni napotil samo v zgodovino odrešenja, ampak tudi v zgodovino evropske civilizacije.

Krščanstvo je postalo kvas, navdih in tolažba naše nesvobodne zgodovine.

Slovenski pisavi je dalo abecedo evropskega zahoda, latinico. Že v prvem tisočletju je zgradilo ob izlivu Timave, kakor simbol gostoljublja na stičišču slovenskega in romanskega naroda, benediktinski samostan. Še za življenja velikega Bernarda je v Stični zgradilo, ob pomoči nemškega menišтва, znamenito cistercijansko opatijo, izžarevalko ne samo humanistične, ampak tudi poljedelske kulture med slovenskim ljudstvom. V prvi polovici tisočletja je obdarilo slovenski prostor s kar štirimi kartuzijami, središči molitve in kulture, od katerih je ena, ob podpori matere francoske hiše, ostala do danes, edina v vzhodnoevropskem svetu. Kot začetnik skoraj vseh kulturnih inovacij se je afirmiral slovenski, najprej protestantski in potem katoliški tridentinski duhovnik, dejanski najpomembnejši in do 20. stoletja praktično edini tvorec slovenske kulturne in narodne zavesti, dejanski evropeizator Slovencev.

Z drugo besedo: krstna voda, ki se je izlila na tem otoku na čelo dveh knežjih krščencev, ni tekla samo v tok nadnaravnega odrešenja, ampak tudi v tok časne civilizacije.

Še konkretnije lahko rečemo: da se je v strugi odrešenjske zgodovine formirala tudi slovenska narodna zavest. Kar je drugje opravila plemiška struktura, je pri Slovencih, narodu proletarcu, brez aristokracije, opravila Cerkev.

Naj mi bo dovoljeno navesti besedo žlahtnega sina naroda, pri katerem danes gostujemo, pisatelja in misleca Theodora Haeckerja.

„Pred prestolom Najvišjega plapolajo prapori vseh narodov,“ tako je zapisal. A čeprav gre za besedo velikega krščanskega humanista, se lahko danes, ko Evropo spet pretresajo etnična čiščenja in kaznovalni bombniki, vprašamo: je tiste prapore res zasadila tja Previdnost? Ali pa jih je morda vsilil tja nacionalizem?

Danes lahko vidimo, kako stoletje, ki se je lahkomišelnost začelo z *La belle époque* in potem postalo najbolj krvavo stoletje v zgodovini, zahaja v krvavem zatonu Kosova. In to je kri, ki jo toči tisti nacionalistični demon, ki je bil videti dokončno spodrinjen od razrednega, a se je na koncu spojil z njim, s čimer se je izkazal satanistični značaj obojega.

Kosovo je strašno presenečenje za neko Evropo, ki se je v pozabi temeljne človeške tragičnosti, izvirnega padca, pre-

dajala optimizmu neke vsega site in uživanja polne prihodnosti. Zato ni čudno, da je izzvalo nekatere glasove, ki so hoteli v plemeniti utopičnosti kratkomalo zanikati narodnost.

V romantičnem pesniku Grillparzerju so poiskali stavek: „Nacionalizem je bližnjica k bestialnosti.“

Italijanska ultralevičarka pa je ob začetku bombardiranja Srbije ponovila: „V vsakem nacionalnem čustvu je v korenini neki nacionalizem.“

Kako imata prav in kako nimata prav!

„Proč z narodnostjo!“ - v svojem namenu plemeniti, a jalov klic ven iz jezika, prostora in časa, iz vsega, kar oblikuje človeško bitje. Klic v za večno izgubljeno stanje pred izvirnim grehom. Klic v utopijo.

Pač eden od modernih prometejskih poskusov, kako izskočiti iz ustvarjeninskega položaja, v katerega smo neusmiljeno postavljeni.

Zakaj ukinjati narod bi bilo poskušanje na isti ravni kot ukinjati privatno lastnino ali spolno pogojenost. Bi bilo poskus izskočiti iz osnovne *condition humaine*, iz ustvarjeninskega kalupa, v katerega je Stvarnik ulil človeško bitje.

Resnica je, da smo na narod obsojeni, kakor smo obsojeni na barvo las. Te si res lahko prebarvamo, a z zavestjo nečesa nepristnega.

Tudi nekonfesionalni humanizem bo videl edino možno optimalno rešitev v zlati diagonalni med zvestobo svojemu in spoštovanju tujega.

Krščanski humanizem gre dlje: gre do tistega območja ljubezni, kjer, kakor pravi Pavel, ni več Grka ne Rimljana.

Omenjena je bila beseda zahvale za milost Cerkve. Naj bo tukaj izrečena tudi beseda zahvale za milost naroda.

Da smo takšni, kakršni smo? Morda tudi za milost majhnosti?

Zgodovina nam dokazuje, kako ta naša dvomilijonskost ni v celoti samo umanjkanje, ampak tudi poseben dar. A takšen dar lahko razume samo kristjan.

To je namreč dar, ki neki narod obvaruje pred usodno skušnjava mitične *grandeur*, napuha, hybris. Pred ponorelostjo vase zagledanosti, svetega egoizma in šovinizma. Kar je za neki drugi narod postalo Kosovo, bi bila lahko nam postala pokrajina okrog Gospe svete. Da ni, ni samo žalost, ampak svojevrstna milost, je obvarovanost pred razjedajočo in morilsko mitologijo.

Nekaterih grehov narod ni sposoben? Še malo ne zato, ker bi bil boljši od drugih. Med revolucijo je dokazal, da ni. Zmožen ni zato, ker je za določene grehe brez moči. Za nevernega človeka je lahko to prekletstvo zgodovine, ki vodi v frustracije, manije in komplekse. Za kristjana pa je to lahko edinstvena milost, ki ga varuje pred prvo Luciferjevo skušnjava, pred skušnjava samoveličja in objesti.

Sprejeti se, kakršni smo, je zgodovinska in krščanska modrost.

Toda mar naj se ta naš razmislek ob krstnem kamnu naših knežjih bratov Gorazda in Hotimira konča v molovskem ključu? Ampak kako, če moramo biti Bogu hvaležni tudi za dvoje velikih milosti, danih nam ob prelomu tisočletja: za milost državne neodvisnosti in za milost prvega svetnika, katerega beatifikacija nas jeseni čaka?

Brez tistega prvega krsta tudi teh dveh velikih milosti ne bi bilo. Tista zakramentalna voda je dejansko stekla tudi v neodvisnost Slovenije in v dvig Antona Martina Slomška na oltar. Tebe, Boga, hvalimo!

(2)

Naj vam povem svojo izkušnjo iz tistih let. Ko so aprila 1941 okupatorji zasedli Slovenijo, sta bila Hitler in Stalin še vedno prijatelja. Med okupacijo je šla skozi našo vas nemško-italijanska meja. V tistih prvih tednih, ko so Nemci pregnali iz zasedenega ozemlja večino duhovnikov in učiteljev in iz Škofovih zavodov naredili zapore in dokler je še trajal nemško-ruski pakt, je hodila skupina otrok z „nemške“ strani čez mejo na našo, „italijansko“ stran zafrkavat in se bahat: „Kaj boste vi, reve, ki ste pod Lahi! Mi, mi, ki imamo Nemce!“ Kdo so bili ti otroci? Iz družin, ki so bile po nemškem napadu na Sovjetsko zvezo najbolj partizanske!

Maribor je z ovacijami sprejel nemške zasedbene čete. Ko je Hitler prišel nekaj dni po okupaciji v Maribor in govoril na glavnem trgu, so Mariborčani ponoreli. Seveda ne vsi, mesto kot tako je dajalo videz, da je nemško. Ko so Nemci začeli preganjati duhovnike, učitelje, odvetnike, sploh inteligenco, so komunisti to z veseljem sprejemali. Kajti Nemci so opravljali delo namesto njih. Zato tam ni bilo nobenega odpora proti Nemcem, ker so opravljali zanje koristno delo, ker so ljudi, ki so bili zmožni voditi odpor proti komunizmu, pospravili Nemci.

Kako opravičujejo doma dejstvo, da je z „osvobodilnim“ bojem proti okupatorju OF uvedla politične umore lastnih rojakov, česar prej naša zgodovina ni poznala.

Med vojno so komunisti pobijali na veliko. To je za tedanje slovenske mirne kmečke razmere strašno pobijanje. Ni bilo treba v občini pobiti 600 ljudi, zadosti, da so ubili 3, 4 v eni fari, kjer leta in leta ni bilo nobenega zločina, - če pa je bil, se je vedelo, da je šlo za motenega človeka,

ANTON DROBNIČ o sebi in svojem času

Pogovarjal se je Stane Snoj

da je šlo za neki eksces, storjen v naglici. Zato ponavljam: ubiti v eni fari 4, 5, 6 uglednih, mirnih ljudi, to je bilo nekaj strahotnega. Če se je zgodil umor ali kaj hudega, so morali videti razloge in so jih tudi odkrili: človek ni bil normalen ali pa je bila težka jeza, hudo sovraštvo. Zato so tudi komunisti prišli z opravičilom: Je že moral nekaj storiti. Torej so obrnili. Niso rekli: To in to je storil, zato smo ga ubili, ampak: ker smo ga ubili, je že moral nekaj storiti, drugače ga ne bi ubili. Torej so obrnili sklepanje in ljudem je to prijalo, kajti odvezalo jih je moralnega razmišljanja in iskanja, osebne odločitve. Ta laž jim je bila v potuho. Je že moral nekaj narediti, drugače ga ne bi ubili. Šlo je tako daleč, da so to parolo ljudje sprejeli za svojo, se kar zadovoljili z njo in niso več iskali resnice.

In še nekaj so komunisti dosegli pri ljudeh: ne samo strah, ampak tudi prepričanje, da so oni taka oblast, hujša in večja, ki ima tako moč v rokah, da sme delati to, česar prejšnja oblast ni smela delati: kar tako pobijati. Profesor Justin Stanovnik je nedavno poudaril, da ni šlo pri tem za golo strašenje ljudi, češ da se ti bo nekaj zgodilo, ampak predvsem jih prepričati, da je to absolutna oblast, da

nihče ne sme niti pomisliti, da bi se ji upiral. Ta pristop je komunistom uspel. Mislim, da je bil na koncu leta 1945-46 sprejet celo zakon, katerega znameniti člen 28 o zaplembah je določal, da je vsakega, ki je bil med vojno ubit ali je bežal iz države, šteti za zločinca in se mu zapleni premoženje. Kot državni tožilec sem zahteval, da je ustavno sodišče razveljavilo ta člen, kar se je zgodilo zadnji trenutek, dokler je bila še stara sestava sodišča. Torej so si celo z zakonom varovali svoje zločine: če je bil ubit, potem je že zločinec. Ne, ker je bil zločinec, smo ga ubili, ampak narobe. Ta sprevržena misel je postala zakon, s katerim so legalizirali in opravičevali medvojne lumparije, poboje, požige in zaplembe. Je že moral nekaj storiti!

Svet je nacizem obsodil in nacisti so plačevali za svoje zločine. Komunizma se pa drži lažna gloriola branilca revnih in zatiranih, kljub zločinom, ki po številu prekašajo nacistične. Ali mislite, da bodo naši komunisti kdaj dajali odgovor o svojem divjanju?

Zame osebno je bil komunizem večja poguba, hujše zlo kakor nacizem. Nacizem je hotel slovenski narod fizično uničiti.

Anton Drobnič z bivšimi domobranci na veliki petek 1999 v Slovenski hiši

Foto: M. Šušteršič

ti in ga je uničeval, pobijal, odvajal v internacije. Komunizem je delal vse to kar doma, poleg tega pa je ubijal še duha. Sicer so tudi nacisti poskušali obvladati duha, a še zdaleč ne v takšni meri kot komunizem. Ta je pa hotel osvojiti človeka do dna duše, ga razlastiti njegovega lastnega duha, njegove lastne duše.

V času nacizma se je dalo preživeti s tem, da si si življenje ohranil. Narod je tako preživel. Komunizem je pa hkrati moril in kvaril duše. Komunizem je šel do dna duš in potem telesno življenje narodu ne pomaga dosti, ker ga je duševno zlomil ali pohabil. Zato je komunistični sistem hujši od nacističnega. Da so imeli fašisti in nacisti namen Slovence čim bolj odstraniti ali kot narod celo uničiti, tega ne dvomim. Ta končni cilj so imeli v svojih načrtih. A poglejmo konkretno: Primorska je bila 20 let pod fašizmom, pa fašisti v celi Primorski niso pobili toliko ljudi kot jih je komunizem v enem letu v tako imenovani Ljubljanski pokrajini, to je na Notranjskem, Dolenjskem in v Ljubljani. Kdo je bil torej bolj nevaren za slovenski narod? Jasno, da so bili tudi fašisti zločinci in naši sovražniki. Toda rezultat je tak.

Ali v Sloveniji še vedno mislijo in trdijo, da so nemškega okupatorja preganili partizani?

Pri nas je še vedno mnenje, da so partizani prispevali k osvoboditvi Slovenije. Ne vprašajo pa se, kaj bi bilo, če ne bi bilo partizanov. Jaz na to včasih odgovo-

rim, morda malo na hitro, a očitno: samo v Sloveniji je vojna trajala do 15. maja 1945, drugod v Evropi se je končala 8. maja. Po „zaslugi“ partizanov je bila pri nas en teden daljša. Partizani torej okupacije niso nič skrajšali, pač pa podaljšali.

Vendar se naši ljudje tako obnašajo, kot da bi brez partizanov Nemci zmagali in bi bili mi še danes pod nemško okupacijo. Sicer tega ne rečejo, si ne upajo „expressis verbis“ povedati, ker vedo, da ni res. Vemo, da bi bila Slovenija brez partizanov rešena Nemcev en teden prej in da bi bila resnično osvobodjena, brez toliko žrtev. Kajti Nemci niso nehali pobijati oziroma izseljevati Slovencev zaradi partizanov, ampak zaradi splošne situacije na svetovnih bojiščih. Zaradi partizanov so pobijali še bolj kot so sicer.

Najbolj znan primer na Štajerskem je bilo obešenje stotih zapornikov v Frankolovu, ki je bilo izvršeno tik pred koncem vojne. Popolnoma nepotreben napad na nemškega oficirja, ki ni ničesar doprinesel h koncu vojne, a je šlo zaradi njega 100 Slovencev na drevesa, obešenih. Kljub temu da so partizani vedeli, kaj se bo zgodilo, ker so Nemci naprej povedali, kakšne bodo represalije v takšnem primeru. To seveda ne opravičuje Nemcev; kar so naredili, je velik zločin, a prav tako nič ne opravičuje partizanov, da so šli napadat Nemce, čeprav so vedeli za posledice.

Lojze Udé, znani publicist že pred vojno, je bil med okupacijo vez med OF in Slovensko legijo oziroma nasprotniki

OF. Poskušal je vse te skupine združiti in je izšla knjižica govorov in pisem, v kateri je med drugim tudi obsojal partizanski način borbe proti okupatorju. Tisto pobijanje Slovencev v Ljubljani in napadi na Italijane pa potem umik in prepuščanje prebivalstva represalijam Italijanov, da je to velik moralen zločin partizanov, da tega ne bi smeli početi. Ko pa je Udé leta 1943 odšel med partizane, v Rog in bil tam v vodstvu, je o tem nehali govoriti in pisati, ker se je pač sam vpletel v to. Prej, dokler je imel še nespolitizirano moralo, je pa odločno obsojal to izzivanje in jasno povedal svoje mnenje: Italijani delajo zločine, ko streljajo talce, zločine dela pa tudi OF, ki daje povod Italijanom, da to delajo.

Vse poboje, ki so jih zagrešili Nemci, Italijani ali okupatorji, jih ima na vesti OF ali komunistična partija, ker je posredno k temu prispevala, včasih tudi namerno. Za nekatere take poboje se računa, da so jih namenoma sprovcirali, da so se umazali Nemci namesto njih. Komunisti so se nasprotnika rešili tako, da so ga ovadili okupatorju. Okupator je naredil zločin, se umazal, oni, ki so ga povzročili, so pa ostali „čisti“.

Kje je Frankolovo in kaj se je tam zgodilo?

Frankolovo je kraj na Štajerskem blizu Celja. Tam je bil kakšen mesec pred koncem vojne partizanski napad na nemškega oficirja. Takrat je bilo že jasno, da gre vojna h koncu in da bodo Nemci v kratkem odšli. Nemci so kot odgovor na ta napad nabrali 100 političnih zapornikov iz celjskih ali mariborskih zaporov in jih obesili ob cesti. Tam je drevored jablan in na vsako jablano so obesili enega ali dva. To je bil grozoten pogled. Zdaj sta tam dve spominski znamenji. Neka ženska je očitala partizanskemu veljaku tistega kraja: „Krivi ste pa vi, ker ste brez potrebe naredili atentat na tega oficirja!“ Ta partizanski oficir ali komisar ji je odgovoril: „Prav je, da so jih pobili Nemci, ker drugače bi jih morali pa mi.“

To je znamenita izjava, iz katere se vidi, kaj so iskali partizani z atentatom. Med temi zaporniki so bili razni trgovci, podjetniki, in čeprav so bili na videz nekateri zanje, bi jih po vojni prav tako pospravili, kot so tudi jih. Na Štajerskem so mnogo teh ljudi, ki so sodelovali z OF in jo podpirali, obsodili in nekatere likvidirali, druge obsodili na zapore in jim zaplenili vse premoženje. Pričevanje zgoraj omenjene ženske, ki še živi, in mi ga je napisala in podpisala, pa hranim jaz.

Prelat dr. Jure Rode vodi molitve za žrtve revolucije po domobranski proslavi v Slomškovem domu - Foto: M. Šušteršič

Ali se vam ne zdi, da bi Cerkev na Slovenskem morala izreči jasno besedo o času med vojno in revolucijo? Ljudje imajo pravico vedeti, kdo je imel prav: škof Rožman, ki je svaril pred komunisti, videl v OF revolucijo in jo obsodil, ali pa katoličan Kocbek, ki je pomagal komunistom do zmage.

Pripravlja se slovenska sinoda. Če se bo izognila temu vprašanju slovenskega razkola, slovenske revolucije in protirevolucije in vsemu, kar se je dogajalo od leta 1941 naprej, če tega problema sinoda ne bo na načelni ravni razrešila, potem, mislim, ne bo opravila svojega velikega poslanstva.

Lahko bo kaj naredila na nekaterih področjih, ampak, če spregleda to versko-narodno področje, bi bila velikanska škoda. Bila bi tudi za naprej velika nevarnost, kajti sinoda se ne dogaja vsakih 10 let. Če sinoda, ki je pravzaprav redek pojav, zamolči sedaj po 50 letih za Slovenijo najbolj važen dogodek v njeni zgodovini in ne zavzame do njega jasne sodbe, potem je to znak, da se lahko laže, da se lahko tudi po cerkveni strani nekatere stvari zamolčijo, da jih ni treba objasniti. In ta molk bi bil za prihodnost veliko pohujšanje.

Prepričan sem, da bo sinoda morala na načelnem nivoju razjasniti, kaj je bila NOB, kaj je bila revolucija, kaj je bil protikomunistični upor, kaj je bilo pravilno, kaj je bila stranpot, kaj je bil zločin. Če teh temeljnih kategorij Cerkev ne bo na sinodi postavila kot vseslovensko rešitev, potem bo sinoda naredila veliko ve-

liko napako in bo tudi za naprej veliko pohujšanje.

Res pa je, da je marsikdaj tudi v slovenski Cerkvi to temeljno slovensko vprašanje postavljeno nejasno, ali se mu često radi izognejo. Zlasti nekateri duhovniki v drugih škofijah, pa tudi v ljubljanski, raje ne govorijo o tem, in tudi nekateri na visokih položajih. Imamo npr. te spominske farne plošče, ki so nekatere pod vplivom duhovnikov dobile takšno besedilo, da, razen starejših, ki še živijo in vedo, kaj se je dogajalo, mladi rod iz njih ne razbere nič, še manj bodo naslednji rodovi ali pa tujci, ko pridejo. Čeprav so to plošče, ki naj bi bile v trajen spomin za dolge rodove naprej, že sedANJI rod iz njih ne izve, kaj se je dogajalo. V nekatere plošče lahko strmi tujec ure in ure, pa ne bo vedel, kdo je pobijal ne kdo je bil pobiti. So pa tudi druge, ki so bolj zgovorne in bolj natančno povedo, kaj se je dogajalo. Gre za neke vrste grdi oportunitizem in sprenevedanje, za neke nepotrebne, lažne obzire. Kajti ob takih zločinih, kot gre za pobijanje tisočev ljudi, pač ni mogoče reči, bomo obzirni in zapišimo: Bili so ubiti v vojni, so žrtve vojne. To je laž. To niso žrtve vojne, to so žrtve revolucije, to so žrtve komunističnega nasilja, ki so ga izvajali poznani ljudje. In to je treba povedati.

Kadar slovenski škofje v raznih izjavah „ponovno obžalujejo vse tisto, kar je bilo neprimernega ali zgrešene-ga v ravnanju predstavnikov katoliške Cerkve kot institucije,“ in se opraviču-

jejo prizadetim, ali vi, gospod Drobnič, veste, za katere neprimernosti ali zgrešenosti gre?

Ne, ne vem. Slovenska Cerkev ali pa posamezni škofje so izdali že nekaj izjav v zvezi z medvojnimi dogajanjem, z revolucijo in uporom proti revoluciji. Moje osebno mnenje je, da te izjave niso ravno posrečene. Najbolj se še spominjam ene najbolj pomembnih izjav nadškofa Pogačnika. Izjavil je v tem smislu, da katoliška Cerkev obžaluje vse, kar je slabega storila ona in njeni verniki med vojno, in da se opravičuje za vse, kar je hudega, slabega storila ljudem.

To opravičilo je na videz zelo lepo, krščansko, vendar mene ne prepriča. Če se katoliška Cerkev zaveda, da je kaj slabega storila, naj konkretno pove, kaj je bilo tisto. Storili smo narobe: ta in ta duhovnik, ta škof ali pa ta in ta vernik je v ime-nu Cerkve kot vernik, kot škof, kot duhovnik naredil dne tega in tega, takrat in takrat, tam in tam, to in to. To obsojamo, to obžalujemo, za to se opravičujemo. Tako splošna izjava, ne bom rekel, da ni iskrena, a pa ni popolna. Ničesar ne pove.

Z omenjenega vidika se mi takšno opravičevanje ne zdi moralno, etično najbolj sprejemljivo. Politično pa, menim, je povsem zgrešeno. Kajti to izjavo nadškofa Pogačnika pa tudi kasnejše podobne izjave nasprotniki izkoriščajo do onemoglosti. In ti nasprotniki niso običajni nasprotniki; ne gre za ljudi, ki bi bili samo drugačnega mišljenja, drugega prepričanja, a z istim moralnim kodeksom, z istimi osnovnimi vrednotami. S takšnimi bi se

Šola Friderika Baraga iz Slovenske vasi je pripravila šolsko domobransko proslavo. 5. in 6. razred recitirata „Križev pot Slovencev - Kočevski rog“

dalo pogovarjati. Naši nasprotniki iz tabora bivših komunistov so brez moralnih vrednot in ne priznavajo nobene morale. Njihova morala je uradno - korist. To, kar nam je v korist, je resnično, je pravilno, je moralno. In seveda ob taki morali ali nemorali naši nasprotniki to izjavo nadškofa Pogačnika temeljito zlorablajo in ob vsakem konkretnem primeru, ko je, recimo debata o dogajanju na Urhu, obtožujejo Cerkev: „Saj je Cerkev priznala in se opravičila za svoja hudodelstva in jih obžaluje. Ker nadškof ni konkretno povedal, kaj Cerkev obžaluje, ji pripisujejo katerikoli dogodek, češ, saj ga je Cerkev priznala...“, saj je nadškof Pogačnik takrat in takrat to rekel. In za preproste ljudi, za volivce, za narod, za ljudstvo to drži: saj je škof res to rekel in preprosto verjamejo. Saj so res narobe delali..., saj je rekel škof, da obžaluje... In takšna izjava krasno služi komunistični lažni propagandi, Cerkvi in resnici pa močno škoduje. Zato menim, da te izjave niso primerne.

Ali bi povedali kakšno besedo v zvezi s procesom proti škofu Rožmanu?

Ko sem raziskoval proces zoper škofa Rožmana, sem prišel do naslednjega spoznanja: če bi ugotovili, da je šlo 1. Osvobodilni fronti samo za narodno osvoboditev in 2., da je OF bila oblast, da je imela pristojnosti državne oblasti, potem je obsodba škofa Rožmana do neke mere opravičljiva s formalnega vidika, nikakor pa ne z vsebinskega. Čim pa ugotovimo, da je šlo OF za narodno osvoboditev, a poleg tega tudi za revolucijo ali pa še celo, da je bila OF samo krinka za revolucijo, in 2. da OF ni bila oblast, pade ta sodba popolnoma v celoti.

Zdaj je dolžnost tako Cerkve kot države, da to resnico, da je v letih 1941-45 v Sloveniji tekla revolucija, bolj osvetli. Da ni šlo za osvoboditev, ampak za nasilni prevzem oblasti po komunistični partiji, ki je osvobodilne želje slovenskega ljudstva zlorabila za svoje strankarske potrebe. Če Cerkev ne bo tega dosledno v svojih aktih in v svoji zavesti obdržala in ohranila, je nevarnost, da bo nekje zameglila celo svoj nauk, celo svojo zvestobo do resnice.

Prej so blatili škofa Rožmana komunisti, zdaj ga napadajo njih nasledniki, „liberalni demokrati“. Ali ti napadi dobijo kak odgovor od cerkvene strani?

Splošni odnos slovenske Cerkve do škofa Rožmana je nekoliko neiskren ali

pa nejasen. V Sloveniji, recimo v ljubljanski škofiji, nimamo še spomenika škofa Rožmana. Če izvzamemo njegov portret v vrsti slovenskih škofov na vratih stolnice, ki so jih naredili ob papeževem obisku, nimamo enega spominskega kipa, nimamo ene spominske sobe, ene spominske ustanove, ki bi se imenovala po Rožmanu. Torej je Rožman še zatajevan tudi v Cerkvi. Nimamo, na žalost, Rožmanovega dne, ki bi bil javno praznovan v letu, še manj je to v vseslovenski zavesti, ker mariborska in koprška škofija se opravičujeta, da je to ljubljanska zadeva. Vendar revolucija in protirevolucija nista bili ljubljanska zadeva. Res se je dogajalo v Ljubljani, a je imelo pomen za vso Slovenijo, pa tudi za Evropo.

Da širijo laži o škofu Rožmanu komunisti in njihovi sodelavci v revoluciji, je do neke mere razumljivo, manj pa, da jim nasedajo celo verniki, duhovniki in še kak škof.

Komunistična propaganda proti Cerkvi, zlasti proti škofu Rožmanu in duhovščini in njenemu ravnanju med vojno, je bila tako impresivna, tako vztrajna, tako brezobzirna, da je tudi številne katoličane spravila v dvom, da niso prepričani v pravilnost škofovega ravnanja. Celo nekateri duhovniki so med temi. Nedavno sem slišal mnenje enega od slovenskih višjih cerkvenih dostojanstvenikov, da je škof Rožman ravnal napačno in da je bila obsodba po vojni - izvršena morda ne ravno po pravilnem postopku - logična posledica njegovega napačnega ravnanja.

V primeru škofa Rožmana je, na žalost, res: zmota triumfira. Komunistična laž je dosegla svoj namen in večino ljudi, če ne prepričala, vsaj spravila v dvom: nekaj je pa že bilo narobe, nekaj je škof Rožman ravnal napačno.

O Rožmanovem delovanju in ukrepih je možno debatirati z raznih stališč. Možno jih je presojeti z moralnega, pastoralnega, narodnostnega, političnega, pravnega vidika in tako naprej. Možno je meniti, da bi bilo kakšno dejanje boljše, če bi ga drugače naredil, ali če bi ga opustil, zlasti sedaj, 50 let po tistem. Po tolikih letih je lahko biti sodnik in učitelj škofu Rožmanu. Vendar bi se pa vsi morali zavedati dejstva: škof Rožman ni naredil nobenega zločina. Vse njegovo delovanje je bilo pravno neoporečno. Ne moremo ga obsojati ne kot kolaboranta ne kot izdajalca in še dosti manj kot zločinca, kot da bi ljudem nekaj slabega storil. Delal je samo dobro. Včasih se mu

je posrečilo bolj, včasih manj. Delal je pravilno. A treba je presojeti z vidika tedanjega časa, tedanjega znanja in vednosti, tedanjih možnosti, ki jih je imel na razpolago. Da bo ta silni dvom, ki ga je partija in njena propaganda v 50 letih zasadila tudi med kristjane, slovenska Cerkev odpravila, bo morala zelo odločno nastopiti, dati zelo jasne in odločne izjave.

Treba bo povedati: to in to je bilo narobe, če je bilo narobe, to in to pa je bilo prav. Tako glede škofa Rožmana kot tudi glede duhovščine. Škof Rožman je namreč za komuniste samo simbol za celotno ravnanje in odnose slovenske Cerkve do komunizma. Ker glede Rožmana manjka s cerkvene strani jasnih in odločnih izjav, se ljudje težko znajdejo in še zmeraj verjamejo tisto, kar so poslušali skozi 50 let.

Za konec pa dovolite še osebno vprašanje. Kako gledate na svoje delo kot državni tožilec zdaj, ko ste v pokoju?

Naj povem namesto odgovora osebno dogodivščino. Lansko leto ravno v tem času sem praznoval svojo 70-letnico. Nekaj dni pred tem mi je eden od vrhovnih tožilcev zjutraj pri kavi rekel: „Gospod tožilec, zdaj boste praznovali sedemdeset let, to je pa priložnost za tako visoke državne funkcionarje, kot ste vi, da jih odlikujejo. Pričakujte, da vam bo dal predsednik Kučan kakšno odlikovanje.“ Ne vem, ali je mislil resno ali ne. Povedal je samo to, kar se normalno v podobnih državah dogaja. „Ja,“ sem rekel, „veste, jaz pa že imam od Kučana odlikovanje.“ Vsi so malo nezaupno pogledali, ker vedo, da s Kučanom nimam stikov, češ, kaj se pa tu skriva. „Veste, jaz pa imam od Kučana takšno odlikovanje, ki ga zaenkrat, v kolikor jaz vem, nima še noben Slovenec.“ Kučan je namreč kot prvi podpisnik podpisal poziv proti meni (leta 1991). Tiste zgodovinske dni, ko se je Slovenija pripravljala na samoosvojitve, dva ali tri dni prej, ko so bili ogromni napor in skrbi, kaj bo s Slovenijo, si je Kučan še vzel čas, da je podpisal pismo proti meni, za njim pa še 32.000 borcev. Zaključil sem pa takole: „Letos (govoril sem lansko leto) je napisal dve pismi proti meni. Ali poznate kakšnega Slovenca, da je predsednik republike napisal proti njemu dve pismi? Veste, če ima nekdo od zadnjega šefa partije in Udbe takšna spričevala, je to največje odlikovanje, ki ga more dobiti protikomunist.“

KONEC

Slovenija danes

BRANKO ROZMAN

„KRISTUS JA, CERKEV NE!”

Pred kratkim je bilo v Delu objavljeno pismo neke bralke s stavkom „Kristus je, Cerkev ne!” S to kritično mislijo, ki ni v zgodovini krščanstva nič novega, je bralka dokazala, da krščanstva sploh ne pozna. Vsak otrok, ki hodi k verouku, bi jo lahko poučil, da Kristusa brez Cerkve ni. On je Cerkev ustanovil in poslal v svet, z njo bo ostal do konca sveta. Kdor odklanja Cerkev, odklanja Kristusa.

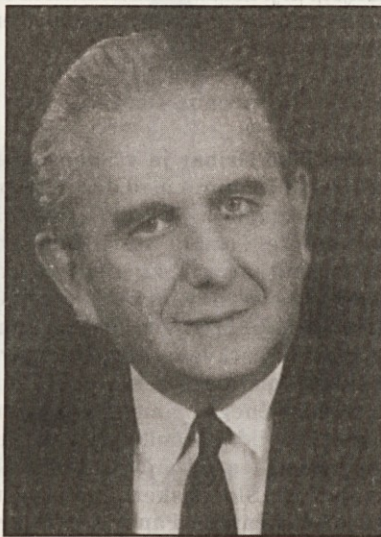
Da ima lahko kdo s člani Cerkve težave, je jasno, čeprav ni nujno, da nosijo krivdo za to oni ali samo oni. Cerkev smo vsi, ki jo sestavljamo: papeže, škofje, duhovniki, redovniki in laiki. In vsa Cerkev je obenem sveta in grešna. Tega se člani Cerkve dobro zavedamo, kakor tudi tega, da smo dolžni živeti po evangeliju in da bomo dajali nekoč za svoje življenje odgovor. Tako kot slehernik. Tako kot tudi tisti ki Cerkev napadajo.

Neki drug bralec je v istem časopisu zapisal, da si Cerkev domišlja, da ima ona od vseh veroizpovedi božje razodetje v najvišji meri. No, v tem ima bralec prav, le da si tega ne domišljamo, ampak smo o tem prepričani.

Pri nas pa ni tako - Anton Stres, Delo (20. marca):

V Cerkvi se zavzemamo za odprto laičnost, ne pa za laicistični fundamentalizem. Sodobna odprta laična država aktivno zagotavlja izvrševanje pravice svobode veroizpovedi. Ta je vendar ena od temeljnih človekovih pravic. Zato se lahko verska dejavnost izvaja tudi v državnih ali drugih javnih ustanovah, kot so šole, bolnišnice, zapori, prevzgojni zavodi, internati in vojska. Nobena od sodobnih demokratičnih držav teh dejavnosti ali navzočnosti Cerkve ne pomuje kot kršitev načela ločitve Cerkve od države. Pri nas pa ni tako in tu je problem.

Kar zadeva mojo trditev, da smo v tej državi postali katoličani nekakšna divjačina, na katero lahko strelja vsakdo, ki se mu zljubi, navajam samo najnovejše dejstvo: Ne samo, da nihče ni obsodil plakatov „Pobijte kristjane!”, ki so jih pred nekaj dnevi razširjali satanisti, tudi

pristojni državni organi (policija), ki so bili na to celo opozorjeni, niso ničesar ukrenili. In vendar je bilo to početje izrazito protizakonito in protiustavno. Da o lanski blasfemiji s podobo Brezjanske Matere božje niti ne govorim. Takrat oblikovalci javnega mnenja niso obsodili storilcev, ampak nadškofa, ki je proti blasfemiji protestiral.

Kdo je bil Edvard Kardelj? - Božo Repe, Delo (20. marca):

Za protikomunistični tabor je bil komunistični zločinec. Danes si del javnosti in politikov, ki Kardelju ni naklonjen, prizadeva, da bi odstranili njegov osrednji spomenik v Ljubljani.

Vprašanje časti - prof. Peter Zidar, Delo (22. marca):

Tožnik dr. Franca Rodeta (za izjavo o nemških ovčarjih, ki je ni izrekel) je bil Sindikat v vzgoji in izobraževanju (SVIZ), s katerim ogromno število slovenskih učiteljev nima stika. Tako je izjava SVIZ v imenu učiteljev povsem deplasirana in nespodobna. SVIZ se tako znova predstavlja kot ena od oblik razvoja centrov moči (in odločanja) političnega sistema partijskega enoumja, ki si lasti ekskluzivno pravico vedriti in oblačiti v vseh segmentih šolstva.

Mnogi si želimo, da bi že enkrat zamenjali ali vsaj upokojili podkupljive in samopašne nosilce starega enoumnega

sistema v šolstvu in se končno znebili nenehnih afer. Jasno razvidni so tudi hudi pritiski na drugačne misleče, ki zaradi moralne opredelitve ne morejo ustrezno napredovati.

NOVA DRŽAVNA TOŽILKA POKAŽE KARTE

Pred kratkim je zapriseгла nova generalna državna tožilka Zdenka Cerar. Ob tem je zapisal prejšnji nosilec te funkcije Anton Drobnič v Viru (30. marca) med drugim tole:

Na razpis se je prijavilo sedem kandidatov. Večina jih je bila iz vrst starih partijskih funkcionarjev, zaslužnih za obstoj in delovanje prejšnjega totalitarne sistema. Vladajoča stranka in njeni priveski so tak razvoj zagotovili že leta 1994 z novim zakonom o državnem tožilstvu. Zakon je predpisal, da vodilne položaje v tožilstvu lahko dobijo samo ljudje z dolgoletnim delom v stroki, torej stari komunistični tožilci.

Vlada se je odločila za staro partijsko funkcionarko, ki je vrnitev v preteklost prvi dan svoje oblasti brutalno izvedla. Njen prvi viden ukrep je bil umik zahteve za varstvo zakonitosti v korist škofa Rožmana in še štirih slovenskih obsojenec iz enega najbolj zloglasnih in spornih povojnih političnih procesov. S tem je še za nekaj let potrdila formalno resnico komunističnih političnih komisarjev.

Zdenka Cerar v nadaljnjih šestih letih ne bo mogla ponoviti dejanja, ki bi bilo moralno, kulturno, zgodovinsko in pravno bolj sramotno za slovensko pravosodje, kot je bil njen umik zahteve za varstvo zakonitosti.

Grozljiv razplet - Danilo Slivnik, Mag (31. marca):

Po svoje je razplet grozljiv, saj bo Milošević eden redkih partijskih in državnih voditeljev, ki bo z glavo plačal za svoja dejanja. Žal pri tem ni prostora za sentimentalnost, ker si je kazni zaslužil, čeprav jaz denimo povsem razumen vse, ki so te dni pretreseni (razne jugonostalgike, rusofile, nasprotnike Zahoda, ideološke zanesenjake, partizane, borce, brigadirje, južnjake itd.).

Pri Natovem vojaškem udaru proti Srbiji gre v veliki meri tudi za vojaški obračun z neko ideologijo (s čimer ni seveda nič narobe). Zahodne države s Clintonom na čelu so namreč očitno ugotovile, da je komunistični sistem razpadel do takšne stopnje, da lahko z nekaterimi njegovimi ostanki tudi vojaško obračunajo in tako dokončno raz-

mejijo med poslušnimi in neposlušnimi komunističnimi reformisti na nekdanjem Vzhodu. Priznati moram, da sem se zabaval, ko sem poslušal nekdanje slovenske komuniste, s kakšno vnemo so odobravali Natovo vojaško akcijo, saj so bili očitno nad vse veseli, da niso na Miloševičevem mestu in da v mednarodni javnosti ne veljajo za diktatorje.

Temna stran meseca - Franc Blatnik, *Delo* (31. marca):

Čeprav ni dvoma, kdo je med NOB in ob njenem koncu pobil več domačega življa, in tudi ne, kdo je to krvavo rihto, dobro se zavedajoč vseh posledic, prvi izvajal (v nekaterih primerih celo z naslodo), sem se v svojem prispevku omejil le na to, da je bila vojska OF tista, ki je hotela po vojni prikriti, česar se prikriti ne da: namreč poboje pripadnikov svojega naroda, pa če jih je imela za še tako sovražne. In da je pri tem posegla po najokrutnejših načinih: sejanje mržnje in sovraštva do vsakogar, ki se ni pridružil njeni razlagi zgodovine. Posledica take vsiljivosti je pohabljen javna zavest.

Zahodnim zaveznikom je bila deveta briga, kaj se dogaja z jugoslovanskimi plemeni, če izvedejo kako akcijo, ki bi bila koristna tudi zanje. Zavrnilo so tisto

odporniško stran, ki je v Srbiji zaradi preteklih treh vojn in zdesetkanega prebivalstva odklanjala metodo, da bi zaradi malo pomembnih vojaških uspehov pošiljala prebivalstvo v valovih v smrt. Odločili so se za stran, ki je to zganjala z veseljem in ji količina smrti nikoli ni bila pomembna, če je to povzdignilo njeno potrditev.

O, TI GRDA DRUŽINA

Dr. Tine Hribar je v Sobotni prilogi Dela (10. apr.) med drugim zapisal: „Če vzamete 'verski' list Družino, najdete v vsaki številki antikomunistično stran, ki figurira kot stenčas Nove slovenske zaveze. Ob tem v vlogi sredstva navsezadnje kajpada ni cerkveno glasilo, marveč so sredstvo širšega cerkvenega 'postkomunističnega antikomunizma' novozavezniki. Ni čudno, da je Družina danes zato najbolj hujskaški časopis na Slovenskem, bolj nestrpen od levičarske Panorame in celo od desničarske Demokracije.”

Kako nestrpni stavki! Hribarjevi seveda.

Družina (ki je katoliški časopis in ne verski, kot pravi Hribar) skuša zavestno

pisati samo resnico, brez ozira na levo in desno, in braniti pravico vseh, motivirana od Kristusove zapovedi ljubezni.

Seveda ni Družina kriva zla, ki so ga v naš prostor načrtno in nasilno prinesli učenci Marxove zmote, katerega posledice bo narod še dolgo čutil. Brezmejnega gorja, ki nam ga je prinesla revolucija, revolucionarji in njihovi dediči še danes nočejo ne priznati ne popraviti, kolikor je to sploh mogoče, njihov vpliv pa ne samo ne usiha, ampak se tako prek enosmernih medijev kot prek zasedanja ključnih mest v družbi vedno bolj krepi. Vse to pomeni za slovenski narod ogromno krivico. O vsem tem piše Družina, ker ima to za svojo dolžnost. In to naj bi bilo hujskaštvo in nestrpnost?

Tudi ni jasno, kaj ima Hribar proti Novi slovenski zavezi. Kot je znano, je NSZ naslednica Slovenske zaveze, ki so jo med okupacijo sklenile tri demokratične, ideološko različne legije za boj proti okupatorju, kasneje pa, ko je postala revolucija narodu bolj nevarna kot okupatorji, predvsem za boj proti njej. V luči nepristranske zgodovine so bile te vojaške enote od vseh najčistejše bojevnice za svobodo. Kot takšne jih je dalo revolucijsko vodstvo po vojni, izdane, pomoriti. NSZ skuša ohranjati duha nji-

Deseta obletna spominška maša v Kočevskem rogu je bila v nedeljo, 20. junija. Z nadškofom Rodekom je sodelovalo več desetih duhovnikov.

OGLEDALO

našega časa

Blaženi Alojzij Stepinac

Svetovno znani časnikar C. L. Sulzberger je v knjigi „Seven continents & forty years“, ki je izšla leta 1977, objavil svoj intervju z zagrebškim nadškofom, poznejšim kardinalom Stepincem, ki ga je imel z njim 11. novembra 1950 v zloglasni Lepoglavi, kjer je bil Stepinac več let zaprt. Nekaj odstavkov iz tega intervjuja lepo osvetli osebnost blažene- ga Stepinca, ki je bil žrtev brezbožnega komunizma v Titovi Jugoslaviji, podobno kot ljubljanski škof Gregorij Rožman.

Svoje srečanje z njim v celici je časnikar takole opisal:

„Ker sem zaradi močnega sonca na dvorišču nosil temna očala, sem potreboval nekaj časa, da se mi je vid privadil na notranjost. **Potem sem zagledal vitkega moža srednje postave, ki je stal za mizo. Najprej je pogledal Spiranca (poveljnika jetnišnice) in potem mene. Bil je nadškof Stepinac.**

Nadškof ima blede, a očitno zdravo polt, lepe poteze, redke rjave lase in z njegovega obraza odseva strahovita no-

Nadaljevanje s prejšnje strani

nove cerkve je naredil arh. Janez Gomboc, gradilo je podjetje SCT, cerkev pa je opremil akademski kipar Stane Jarm. Nadškof je blagoslovil in mazilil oltar in stene svetišča, prižgal kadilo na glavnem oltarju, blagoslovil zvon in tabernakelj. Z nadškofom je somaševalo veliko duhovnikov. Za župnijskega upravitelja je imenovan p. Franc Šetar DJ.

tranja strast. Za hip je nepremično stal in me gledal. Z levico je držal odprto veliko knjigo na mizi, njegovi bralni naočniki pa so ležali poleg nje. Takrat sem spoznal, da ne ve, kdo sem in zakaj sem prišel. Ima zelo malo stika z vsakdanjim dogajanjem.

Vprašal sem nadškofa, kako uporablja svoj čas. Rekel je, da posveča dosti ur molitvi, razmišljanju in trenutno pre-

vajanju knjige o življenju svetnikov. Študira cerkveno zgodovino. Pokazal mi je delo, ki ga je proučeval: latinski zvezek o frančiškanskem redu, ki ga je napisal neki irski prelat Wadding.

Povedal mi je, da nenehno dobiva knjige. Večinoma mu jih prinaša sestra, ki ga obiskuje vsak mesec, je rekel. Pritožil pa se je, da vse berilo, celo versko, najprej pregledajo jetniški cenzorji. Do časnikov nima dostopa. Zdaj pogreša *L' Osservatore Romano*, vatikansko glasilo, o katerem je dejal, da je „prepovedano“.

Vprašal sem ga, ali je v stiku z zunanjim svetom. Odgovoril mi je: „Pisma niso izrecno prepovedana. Vendar so vsa podvržena cenzuri. Zato jih ne pišem.“

Potem sem povedal nadškofu, kaj mi je maršal Tito povedal o možnosti, da bi ga spustili in bi moral bivati v kakem rimskokatoliškem samostanu v Jugoslaviji ali bi šel v izgnanstvo - s pogojem, da se ne bo nikoli več vrnil.

Za hip je nepremično stal in molčal, oblečen v svojo črno duhovniško obleko, z roko na Waddingovi verski zgodovini. Potem je z mirnim in tihim glasom odgovoril: „**Bodisi da grem v samostan ali ostanem tukaj ali se mi zgodi karkoli, mi je popolnoma vseeno. To ni odvisno od maršala Tita. Odvisno je samo od svetega očeta, papeža, in nikogar drugega.**“

Vprašal sem nadškofa, ali bi rad poslal kako sporočilo, da bi ga jaz posredoval svetu zunaj zidov Lepoglave. Spet je po kratkem razmišljanju odgovoril: „Nimam kaj reči. **Zadovoljen sem, da trpim za katoliško Cerkev. Ali bom**

kdaj spet prevzel svoj položaj, je odvisno samo od svetega očeta.“

Potem sem ga vprašal: „Monsinjur, ali z vami lepo ravnajo?“

„Bile so težave,“ je odgovoril. „Bolje je, da o tem ne govorim.“ Pripomnil je, da ima dovolj hrane in da mu v celici vsak dan zakurijo.

Vprašal sem ga, ali lahko opravlja verske obrede in prejema obhajilo. Pokazal je na druga lesena vrata v steni celice in rekel: „Tam je moja kapela. Lahko vstopite.“ Odprl sem vrata in zagledal drugo celico, ki je bila nekoliko manjša. V njej je stala miza, pokrita z belim platnom, ki je rabila kot oltar.

„**Popolnoma ravnodušen sem do možnosti, da bi me oprostili,**“ je ponovil. „Vem, kaj je vzrok tej zadevi. To vprašanje lahko razreši samo Sveti sedež. Ta država nima kaj odločati o moji svobodi ali kaj utegnem potem z njo narediti. Popolnoma vseeno mi je, kar zadeva misel na osvoboditev. Vem, zakaj trpim. Trpim za pravice katoliške Cerkve. Vsak dan sem voljan umreti za Cerkev. Katoliška Cerkev ne more biti in tudi nikoli ne bo sužnja katerega koli režima.“

„**Če me želi maršal Tito spustiti na svobodo, naj govori s Svetim sedežem. Katoliška Cerkev ne more biti sužnja katerega koli človeka ali države.**“

To sporočilo nadškofa Stepinca iz jetniške celice velja tudi za današnji čas.

Simbol miru ali česa drugega?

Simbol miru, ki je v modi med mladimi po zaslugi pacifistov in popevkarjev rocka in se je pojavil v argentinski družbi pred nekaj leti kot nekaj novega, ni nič drugega kot „hudičev simbol“, ki so ga rabili v Srednjem veku. Večina ljudi, ki ga nosi v eni ali drugi obliki, verjetno niti ne ve, kaj pomeni. Nosijo ga preprosto zato, ker je v modi. Moški in ženske ga imajo namesto svetinjske ali drugih obeskov okrog vratu, mladina obeh spolov pa tudi odtisnjenega na majicah.

Rudolf Koch v svojem delu „The book of signs“, izdanem v Nemčiji, trdi: „Hippijevski simbol miru, zlomljeni in prevrteni križ, poznan v srednjeveški dobi kot „šapa čarovnice“, je bil običajno v rabi pri čarodejih kot „hudičev simbol“.

Zdaj pa ga propa-

girajo hippijevci, v listi marihuane ob strani. Gre torej za protikrščanski znak. Zato naj ga naša mladina zavestno odklanja in odpira oči tudi prijateljem, ki tega ne vedo.

(Prirejeno po CRISTO HOY)

Turinski prt - Kristusova podoba? Nova ugotovitev

Naslednje poročilo je objavil 8. junija 1995 nemški časopis Die Furche, ki velja za resen časopis.

Ker so leta 1988 poročali mediji, kako je z „zanesljivim“ postopkom (metoda Carbon 14) dokazano, da izhaja turinski mrtvaški prt iz Srednjega veka in s tem posredno sporočali dvom o obstoju zgodovinskega Jezusa, je naslednje poročilo tem bolj pomembno. Kasnejše preiskave so namreč takratno trditve zavrnile.

Dipl. inž. Joachim Sacco povzema najnovejša spoznanja, ki jih tu predstavljamo v pogovoru s Cristoforom Gasparijem.

Zakaj je bilo potrebno datum močno popraviti?

Mrtvaški prt je leta 1532 zajel požar s približno 850° C vročine. Srebrna posoda, v kateri je bil prt, se je začela tajati. Učinke ognja so raziskovali na nekem prtu iz leta 200. Po metodi Carbon 14 je bil rezultat premaknjen za 1400 let. V laboratorijih, kjer so leta 1988 uporabljali metodo C.14, so prišli zdaj sami do sklepa, da mora biti turinski prt star najmanj 1900 let.

So bili izsledki objavljeni?

Da, v znanstvenih publikacijah. Toda medijev to ni zanimalo.

So še drugi novi podatki o turinskem prtu?

Da, o načinu, kako je rfastala slika, o usodi trupla v prtu. Danes moremo jasno ugotoviti, da je tu šlo za enkratno postopek. Pomembno vlogo pri pridobivanju podatkov so igrale računalniške simulacije.

Kaj so preiskovali?

V glavnem je treba omeniti dve stvari: sliko, ki je vžgana v prt, in sledove krvi. Pri preiskavi krvi so ugotovili, da gre za človeško kri, najverjetneje za krvno skupino AB. Našli so xy-kromosomske konfiguracije, iz česar je moč sklepati na možko osebo. Še odločilnejše so izpovedi slike.

Kaj so ugotovili tu?

Najprej tole: take slike ne more napraviti noben človek. To ni mogoče.

Lahko pojasnite?

Prej so menili, da gre za slikarsko delo. Toda: nikjer ni nobene barve ne

pigmentov. Naslednja domneva je bila, da je po sredi kakšna kislina. V tem primeru bi morali delati zelo precizno, ne da bi mogli videti sliko. Marsikaj na prt se da videti le z ultravijolično svetlobo. Poleg tega je slika kodirana tridimenzionalno. Tega ni mogoče reproducirati niti s fotografskimi metodami. Povabili so celo različne umetnike, da bi napravili slike, ki bi imele iste informacije kakor mrtvaški prt. Nemogoče. Poleg tega pa so ob petah odkrili prah in umazanijo, ki sta vidna le z mikroskopom: ob preiskavi so dognali, da izvirata iz Jeruzalema.

Torej slika nikakor ne izvira iz srednjega veka?

Potem bi morali že takrat znati narediti fotografski negativ. Poleg tega na vseh srednjeveških upodobitvah križanj opazimo, da gre do žebli skozi roke. Toda na mrtvaškem prtu je prebito zapestje. Poleg tega na mrtvaškem prtu najdemo rano na prsih na desni strani. In od tam priteče ogromno krvi. To je važno. Kajti na levi strani srca pri mrtvem ni krvi. Koncentrirana je na desni strani. Tudi sledovi krvi se popolnoma ujemajo z anatomijo človeka. Tega pa ne bi bili dognali še niti pred sto leti. Toda danes imamo pojasnilo za vsa odprta vprašanja.

Kako je to mogoče?

Znanstveniki so dokazali z računalniškimi simulacijami, da je telo v mrtvaškem prtu prestalo proces, ki ga je predstavil v nov prostor. Atomska struktura trupla se je preuredila. Pri tem je izsevalo mnogo energije, ki je na prtu ustvarila sliko. Vse to bomo podrobno predstavili v filmu „The Shroud“.

Kar pripovedujete, zveni skoraj fantastično. Lahko to natančneje opišete?

Ta sklepanja temeljijo na ključnih zapažanjih. Omenil jih bom nekaj. Odslikani sta le prednja in zadnja stran telesa. Pogled s strani manjka. Če pa naj bi iz telesa izhajala moč, bi le-ta morala sevati na vse strani. Bilo je jasno: vloga je morala igrati težnost. Drugi ključ je bil položaj sledov krvi v primerjavi z ranami na sliki. Čim bliže središča slike so ti sledovi krvi, tem bliže so tudi ranam - in nasprotno. Pa še nekaj: slika je slabotno vtisnjena, spremembe so le na najbolj zgornjih vlaknih. Spremembe segajo kvečjemu nekaj mikronov globoko. Po zaslugi najnovejših spoznanj kvantne mehanike je bilo mogoče razviti modelno predstavitev celotnega dogajanja, v kateri so vsa opažanja v popolnem soglasju.

Na čem temelji ta predstavitev?

V truplu se je morala vzpostaviti (skrajno neverjetna, toda glede na fizikalne zakone možna) posebna konfiguracija subatomskih delcev, ki dovoljuje, da pojasnimo ta opažanja.

Nova urejenost subatomskih delcev v truplu?

Da! Kakor hitro se ta proces začne (a še ne vemo, zakaj se to zgodi), ga ni več možno zaustaviti. Ta proces bi bil prehod v „super-ureditev“. Pri postopku seva iz 1 kvadratnega centimetra več sto joullov.

Ali ni ta „nova urejenost“ zelo drzen miselni vzorec?

Vsi dosedanji paradoksi so zdaj pojasnjeni: nova urejenost partikul je vodila k temu, da je mrtvaški prt naravnost padel skozi truplo.

Skozi truplo?

Da, to soglaša s fizikalnimi zakoni. Posledica je, da so deli prta, ki so se dotikali telesa, prejeli več sevanja kakor drugi deli. Pojasnjeno je tudi, zakaj je slika na sprednji strani jasnejša od slike na hrbtne strani. Jasno je tudi, zakaj delov telesa od strani ne vidimo in zakaj je nastala perfektna tridimenzionalna odslikava.

In pri tem je nastala „super-ureditev“?

Da! V doslej merjenem vesolju opažamo, da vse teži v kaos; o tem govori drugi zakon termodinamike. V stanju „super-ureditve“ te nagnjenosti k neredu ni. Mrtvaški prt torej nosi znamenja, iz katerih je moč sklepati na stanje onstran časa in prostora.

Kakšno je vaše osebno stališče do teh izsledkov?

Znanstvenikom, s katerimi sodelujem (okrog 40 raziskovalcev, ki so se s tem tematskim krogom ubadali od leta 1978, zdravniki, hematologi, fiziki, inženirji z različnih področij, arheologi, zgodovinarji...) in ki so se ukvarjali s kompleksom vprašanj, se je zgodilo enako kakor meni: Prišli so do prepričanja, da je vstajenje dejansko bilo. K temu nas enostavno silijo evidenca. Govorijo dejstva.

So raziskovalci turinskega prta verni ljudje?

Eden izmed njih je dejal, da se mu je zgodilo enako kakor mnogim njegovim kolegom: Na začetku raziskovanja so menili, da bodo kar hitro dokazali, da gre tukaj za goljufijo. Kakor hitro pa so se tematiki malo približali, so morali svoje mnenje spremeniti. Mnogi teh raziskovalcev so med delom doživeli globoko spreobrnjenje.

(Iz clevelandske revije AVE MARIA)

Srebrni jubilej „rojstnega dne za nebesa“ salezijanca JANKA MERNIKA

DANE VREČAR SDB

Pred petindvajsetimi leti je umrl salezijanski duhovnik Janko Mernik v donboskovem zavodu v Ramos Mejiji. Ko danes obhajamo njegovo memoriranje, odkrijemo, da je njegova podoba postala svetleče posrebrnjena, idealizirana. Ožarila jo je luč onstranstva. Ko izgine košato drevo z domačega dvorišča, pusti za seboj votlost, polno luči. Za tistega, ki ni imel z drevesom nikakršnega izkustva, je zanj tam ostala samo praznina. Medtem ko je za tiste, ki so najdevali zavetišče v njegovi senci in doživljali njegovo navzočnost, bogato v spominih, tista odprtina k nebu ga naredi navzočega vselej, ko se zdani. Janko Mernik je premnogim, posebno takratnim mladim, slap luči in idealov.

Rodil se je v Sv. Juriju ob Ščavnici 1. marca leta 1914, v prleški knežki družini. Pokrajina se nekako konča z mehkim obzorjem, kot bi padla v sanjavost. Ljudje znajo biti gostoljubni in veseli pa tudi zbadljivi. Tam je Janko Mernik preživel srečno otroštvo, doživljal letne čase, enega lepšega od drugega, in edinstvene štajerske folklorne šege. Rad je prisostvoval vsem dogajanjem v domači cerkvi. Osnovno šolo je obiskoval v rojstni vasi, kot gimnazijec pa že salezijansko gimnazijo. Tam je prisluhnil božjemu vabilu, naj bi sprejel donboskovo karizmo. Rekel je: „Zgodi se!“ Teologijo je končal v Ljubljani in sprejel duhovništvo v Salezijanski družbi. Postal je ognjen delavec v Gospodovem vinogradu. Ni zaostajal med stotimi duhovniki in razumniki, ki so tudi izhajali iz jurjevskega okolja. Saj je prav on podaril in posvetil svoje življenje po donboskovem zgledu svoji mladini in med ubogimi najbolj ubogim.

Ko so leta 1945 s stalinistično revolucijo prišli na oblast komunisti, se je umaknil na Koroško, da si je rešil življenje. Takoj se je vključil v skupino slovenskih političnih beguncev in nadaljeval sedaj med njimi s pastoralnim delovanjem. Salezijanci-begunci so se organizirali v špitalskem taborišču v redovno skupnost. Tej se je pridružil tudi Janko Mernik. Določili so mu skrb za

osnovnošolce. Navdušeno se je vrgel na delo. Otroci so takoj vzljubili svojega mladega kateheta. Skupno z drugimi salezijanci in učiteljicami ter učitelji so ustanovili Mladinski dom. Ta je postal središče, vsestransko, mladinskega življenja: šport, zabava, versko življenje, vzgoja za umetnost, teater, pevski zbor, cerkveno udejstvovanje, narodnost in predvsem preživetje tistih težkih časov. Iz tega okolja je izšla tudi tedenska, nadvse zanimiva revija „Begunska mladina“. Prva številka je izšla 5.9.1945. Zanimiv je njen predstavitveni „Pogovor na cesti“:

Miha: „Tone, si že slišal?”

Tone: „O atomski bombi?”

Miha: „Ne, ne...”

Tone: „... a to, da naši v Špitalu baje že za kovčke držijo, oni iz Trevisa pa že na meji čakajo?”

Miha: „Beži, beži... Tako hitro pa spet ne bo šlo. Veš, nekaj drugega. Novi list je izšel.”

Tone: „Neverjetno! Že zopet? Uboga politika, koliko trpiš!”

Miha: „To pot ne bo nič s politiko. Mladinski list bo. Prav za nas bo novi list!”

Tone: „Kdo bi si mislil, da so se tudi na nas enkrat spomnili. Kako se bo imenoval?”

Miha: „'Begunska mladina'. Čisto enostavno in resnično. Pravijo, da je zelo poceni. Najbrž je že UNRRA poslala prvi obrok papirja.”

Tone: „Bog ve, ali bo kaj zanimivo ali ne?”

Miha: „Pravijo, da je notri veliko povesti in zgodbic, smešnic in zanimivosti. Na zadnji strani pa tudi uganke.”

Tone: „Tudi uganke? Potem sem pa jaz prvi naročnik. Kdaj izide?”

Miha: „Je že danes popoldan izšel.”

Tone: „Res? Potem pa brž na uredništvo!”

Lepe vzgojne prispevke je napisal v tem listu prav Janko Mernik. Priznani naši literarni kritiki so menili, da bi bil Janko Mernik lahko postal zanimiv pisatelj.

Pet let taboriščnega življenja posvečenega šolski mladini pa tudi starejšim! Janko Mernik si je pridobil mnogo prijateljev. Ko se je začelo razhajanje taboriščnikov po vsem svetu, je bilo slovo od njega težko. Lahko bi zaključil opis dela teh taboriščnih let s trditvijo, da ima on zelo velik del zasluženja, da se je slovenska begunska mladina v Špitalu ohranila in se rešila vsestranskega propada, ki ga lahko povzroči begunstvo.

Pa Janko Mernik tudi v trenutku vse-ljevanja v tuje dežele ni pustil samih svojih mladih ovčic. Šel je z njimi v svet.

Največje število špitalskih taboriščnikov je bilo določeno, da se vselijo na argentinska tla. Salezijanci v Špitalu so prosili Janka Mernika, naj bi on spremljal mladino, namenjeno v Argentino. Ni bila zanj lahka ta pokorščina. Imel je veliko možnosti, da bi se vključil v Avstrijo v normalno življenje. Iz ljubezni do mladih je sprejel žrtev in odšel v Argentino. Od vrhovnih predstojnikov je dobil nalogo, naj se posveti Slovcem v Argentini. Znova se je vrgel v delo. Od sobratov Argentinec je izprosil dovoljenja, da so se Slovenci lahko zbirali ob nedeljah v prostorih in cerkvah Salezijanske družbe. Ni šlo vse gladko. Mnogo nerazumevanja in grenkih nasprotovanj. Prve težave so bile premagane in počasi so se Slovenci organizirali. Zopet je ustanovil v Ramos Mejiji salezijanske šole, mnogim tudi vstop v Malo salezijansko semenišče v Bernalu. V nekem času je bilo tam 25 slovenskih fantov. Tudi za

Lic. Jožko Repovž SDB, salezijanski inšpektor

prve redovniške zaobljube je opravil v kraju Manucho (prov. Santa Fe) leta 1976, v duhovnika je bil posvečen 10. septembra 1983 v San Justu. Bil je rektor aspirantata v Ramos Mejiji in ravnatelj zavodov Pío IX, San Antonio, San Francisco de Sales in Santa Catalina.

Na papeški salezijanski univerzi v Rimu je leta 1991 dosegel licenciat v katehezi. V zadnjih letih je bil delegat za salezijansko pastoralno inšpektorata, izvršni tajnik Tajništva za salezijansko pastoralno Argentine in inšpektoratov Cono Sur (Argentina, Urugvaj, Paragvaj in Čile) ter asistent Konfederacije zvez staršev gojencev katoliških šol v

Argentini in interni direktor zavoda Santa Catalina. Uradna umestitev je bila v sredo, 7. julija, v cerkvi San Carlos v Buenos Airesu. Slovesnosti so se udeležili njegov oče gospod Jože in mati gospa Majda Repovž, njegovi redovni sobratje, med njimi tudi slovenski: Franc Barle, Ivan Lužovec, dr. Tone Prešern in Danijel Vrečar ter delegat Jože Škerbec in prelat Jože Guštin ter predstavniki vseh salezijanskih hiš in ustanov, ki so napolnili veliko svetišče z navdušenjem in petjem. Ob čestitkah je za drugimi izrekel veselje in ponos, čestitke in dobre želje tudi delegat Škerbec v imenu slovenske verske skupnosti.

K visokemu in odgovornemu imenovanju gospodu Jožku Repovžu čestitamo v imenu Slovenskega dušnega pastirstva in mu želimo vso božjo in Marijino pomoč pri odgovorni službi.

MARKO BAJUK

Marko Bajuk je diplomiral na Fakulteti za glasbo na Univerzi Cuyo v Mendoza; izpopolnjeval pa se je v Santiagu de Chile in na Dunaju.

Leta 1984 je sodeloval na poletnem seminarju na Dunaju, kjer je študiral pevsko tehniko in interpretacijo pri dr. prof. Eriku Werbi in Eliju Battagliji. Nastopal je kot solist z Univerzitetnim in Provincialnim orkestrom in v komornih recitalih.

Leta 1985 je prejel prvo nagrado na

Concurso del „Centro de Egresados de Música“, leto kasneje pa je prejel častno nagrado pri Concurso „Franz Lizst“ v Buenos Airesu. Nastopal je po vsej Argentini, v Zlati dvorani Teatra Colón in tudi v Čilu in Italiji.

Leta 1987 je študije nadaljeval v Sloveniji pri ge. Kseniji Vidali - Žebré in v poletnih šolah prof. Alfreda Burgstallerja, Marjane Lipovškove in pri prof. Leopoldu Spitzerju in Kurtu Widmerju.

V obdobju 1988/90 je veliko koncertiral po Sloveniji. Med pomembnejšimi nastopi štejejo predstavitev samospevov

29. junija je vrhovni salezijanski predstojnik imenoval duhovnika Jožka Repovža za inšpektorja buenosaireško-patagonskega inšpektorata „San Francisco de Sales“ (Buenos Aires in Patagonia Austral - Santa Cruz y Tierra del Fuego). G. Jožko Repovž je bil rojen v Buenos Airesu 19. novembra 1954,

dekleta je poskrbel v zavodih Hčera Marije Pomočnice. Morda je delal z preveliko naglico in se je pozneje pokazalo kot zgrešeno. Pa vendar je Bog vidno blagoslavljal njegovo delo.

Prišla je bolezen in smrt. Dolga bolezen, blažena smrt. Pustil pa nam je svoje življenje. Mnoge je obogatilo. Kar nas najbolj impaktira, je tisto, kar skoraj lahko primemo z rokami: služenje mladini in vsem Slovencem.

Hranimo ga v lepem spominu. Kot neke vrste sintezo imamo še vedno pred očmi njegov vedri obraz, ob srečanjih prijazno besedo in vedno na delu.

V četrtek, 20. maja, smo se zbrali pri Marijinem oltarju v cerkvi Marije Pomočnice v Ramos Mejiji in somaševali z delegatom Jožetom Škerbecem in s sorojaki prosili Boga, naj ga še in še osrečuje v svoji nebeški hiši. Prosili smo ga tudi, da vsi, ki še živimo, postanemo luč in pot mladini in vsem ljudem, posebno Slovencem v Argentini.

Marko Bajuk in njegova žena Vida roj. Guna

Zlati jubilej usmiljenke s. Marije Helene Štefe

V nedeljo, 27. junija, je v provincialni hiši Hčera krščanske ljubezni „La Providencia“ v Buenos Airesu praznovala svojo 50-letnico redovniškega življenja usmiljenka s. Marija Helena Štefe. Praznovanje se je začelo s sveto mašo, ki sta jo darovala provincial lazaristov Saturnino Redondo in Ivan Likozar CM. Prostorno cerkev so napolnili sestrični sorodniki z družinami in dobrotniki ter sodelavci pri njenem dobrodelnem delovanju.

S. Marija Helena je bila rojena v Orehovljah pri Predosljah 10. septem-

Nadaljevanje s prejšnje strani

H. Wolfa v Slovenj Gradcu, Velenju, na Ptuj in v Cankarjevem domu, s pianistom prof. Andrejem Jarcem pa je posnel samospeve Josipa Ipavca. Nastopal je tudi na znamenitem „Resurrecturis“ („Tistim, ki bodo vstali“) v spomin žrtvam komunizma na koncertu 29. junija 1995 v Cankarjevem domu v Ljubljani. 20. junija letos je pel v Kočevskem Rogu.

Trenutno poučuje solopetje na Srednji glasbeni in Baletni šoli v Ljubljani, kjer je svetovalec in načelnik solopevskega oddelka in sodeluje kot predsednik komisij na regionalnih in državnih tekmovanjih.

bra 1926 kot četrti od dvanajstih otrok. Njen oče je bil znan kot trdno veren in dober človek, delaven in vztrajen. Svojo malo kmetijo je vedno izboljševal in povečeval. Mati Helena je bila tiha in požrtvovalna žena in srčno dobra mati. Otroci se je spominjajo še iz otroških let, kako je z ruto na glavi hitela na polje ali s polja, vedno obdana z nekaterimi od mnogih otrok, kako je kuhala, cvrla bobbe in flancate za pusta in veliki šmaren; za Miklavža je vsakemu otroku poleg drugih dobrot spekla iz sladkega testa angelčka ali parkeljčka; za božič je pekla sladke potice in štruklje, za veliko noč pa velik kolač, katerega je ponosno nesla na glavi v velikem jerbasu blagoslovit v famo cerkev v Predoslje; vsak teden je spekla 7 hlebov kruha, enega za vsak dan, in vsakemu otroku en hlebček, večji ali manjši, po velikosti vsakega.

Vsi otroci so bili vzgojeni v krščanskem duhu, v delavnih navadah in s čutom za kulturne vrednote. Pri hiši ni manjkalo dobrih knjig. Mohorjeve knjige, Življenje svetnikov, pravljice in druge knjige duhovne in splošno kulturne vsebine so polnile veliko skrinjo na podstrešju. Pri ličkanju koruze in prebiranju fižola in ob dolgih zimskih večerih so brali knjige na glas, se vadili

v branju, pri katerem so se vrstili - in tako so vsi vzljubili branje. Micka je imela posebno rada Življenje svetnikov.

V adventu in postu so vsi hodili k zgodnji jutranji maši, le majmlajši, ki še niso hodili v šolo, so lahko ostali v postelji. Zvečer so vsak dan molili rožni venec, oče ga je molil naprej. V tej klimi in v teh navadah se je začel oblikovati Mickin duhovni poklic. Vedno je bila ubogljiva in požrtvovalna. Pomagala je materi pri domačih opravilih in na njivah ter pri delu z mlajšimi otroki. Ko je imela 14 let in je negovala svojega starega očeta, je prvič čutila klic v sebi. Predstavljala se je kot usmiljenka, sklonjena nad bolniki in revnimi.

Tedaj je izbruhnila druga svetovna vojna. Domovino so zasedli okupatorji, povrh pa se je razplamtela državljanska vojna med partizani s komunistično brezbožnostjo in krutostjo in domobranci, h katerim sta se uvrstila starejša brata Francelj in Tomaž. Bili so težki in temni časi. Slovenija je bila poteptana in razdeljena. Bilo je konec veselja in svobode. Cerkve so bile zaprte, petje zvonov je utihnilo, duhovniki so bili izgnani. Leto 45 je prineslo konec vojne, a tudi begunstvo. Starši so se odločili za to pot, saj niso mogli uskladiti svojega prepričanja s komunizmom, ki je prihajal na oblast. Skozi Ljubelj pri sveti Ani so po težkih treh dneh dospeli na vetrinjsko polje. Od tam so Angleži s prevaro vrnili domo-

Bratje in sestra z jubilentko, od leve: Janez, Filip, Jernej, sestra Ani in Tine.

+ ODŠLI SO +

S. Avgušтина -
Joža Dolinar

Rodila se je 13. marca 1924 v Ljubljani na Bohoričevi št. 1 očetu Andreju, priznanemu pekovskemu mojstru, in mami Frančiški, njegovi zvesti spremljevalki in pomočnici.

V družini so bili poleg nje še štirje otroci. Nada je umrla, ko je imela 5 let, pokojna Naca se je poročila že v Ljubljani z Ludvikom Ostercem, Tone in Andrej pa sta bila še mladeniča vrnjena in umorjena kot domobranca. Jožo in vso družino je smrt bratov zelo prizadela in do konca bolela. Ni nehala poizvedovati po njuni usodi. Ko je prišla po dolgih letih v Slovenijo na obisk, je hodila po gozdovih, na Teharjah, v Kočevskem rogu in drugod, kjer bi bilo možno, da sta našla svoj grob.

Po ljudski šoli je študirala meščansko šolo v Lichtenthurnu v Ljubljani in se vpisala na učiteljske. Maja 1945 so se vsi Dolinarjevi umaknili pred partizani v tujino in živeli tri

leta v begunskih taboriščih v Italiji, kjer je Joža obiskovala tudi begunsko gimnazijo. Leta 1948 je prišla z očetom in mamo v Argentino. Kmalu potem se je odločila za samostan in leta 1950 vstopila k slovenskim šolskim sestram sv. Frančiška. Tako bi leta 2000 obhajala svoj zlati redovni jubilej. Kot redovnica se je stalno spopolnjevala in študirala, da je tako uspešneje vršila svoj apostolat. Postala je poklicna učiteljica, diplomirala kot profesorica „de Ciencias Religiosas“ na Instituto Superior Marista in kot psihologinja na Instituto de Filosofía, Ciencias y Letras v Montevideu. Delovala je na različnih krajih. V provinci Formosa je poučevala Indijance in preprosto ljudstvo celih 11 let. Več let je živela in delala s sosestrami v Montevideu v Uruguayu, nazadnje pa spet v Argentini v Colegio San Francisco de A-

sís v Lanusu.

Joža je bila zvesta redovnica, posvečena Bogu v službi najpotrebnejšim. Ljubila je starčke in bolnike, ki jih je pogosto obiskovala in jim nosila sv. Evharistijo. Njeno življenje je bilo zgled služenja bližnjemu, ki je potreboval njeno pomoč ali tolažbo. Bila je inteligentna, izobražena, ponižna in revna redovnica po zgledu sv. Frančiška. Bila pa je tudi zavedna Slovenka, ki se je od ata in mame naučila ljubiti tudi sovražnike, zlasti po mučeniški smrti njenih bratov.

Ko je zbolela, je upala, da bo ozdravela, a Gospod življenja, katerega je želela spremljati do zadnjega srčnega utripa na Kalvarijo, je odločil drugače. Umrla je na veliki četrtek, 1. aprila 1999, med operaciji srca na kardiološkem inštitutu Španske bolnišnice v Buenos Airesu. Pokopana je bila na veliki petek na poko-

brance in mnoge civiliste v roke partizanov, ki so jih kruto mučili in pobili. Tudi Francelj in Tomaž sta bila med njimi. V vetrinjski cerkvi smo jokali in molili.

Micka je takrat imela 17 let in je vse dobro razumela. Z vetrinjskega polja so nas peljali v Peggez in od tam v Špital ob Dravi. V taborišču je življenje teklo naprej. Micka je delala v taboriščni šivalnici. Delovala je v Kato-liški akciji in gojila globoko duhovno življenje. Pod duhovnim vodstvom p. Fortunata Zormana in g. Gregorija Malija se je vedno bolj oblikoval in zrcalil redovniški poklic v njeni duši.

Decembra 1948 se je vsa družina Štefe vselila v Argentino. Nekaj dni so bili v Emigrantskem hotelu. Prek lazarista Ladislava Lenčka je skupaj s Tončko Krajnik prišla v stik z usmiljenko s. Lidijo Krek in stopila v noviciat v zavodu María Teresa v Parque Pereyra. V bolnišnici Ramos Mejía je dopolnila svoj postulantat in od tam je bila 27. junija 1949 sprejeta v semenišče v provincialni hiši La Providencia. Tam je 15. septembra naredila zaobljube in oblekla redovniško obleko.

Kot diplomirana bolničarka je najprej delovala 4 leta v bolnišnici Ramos Mejía, potem nekaj let v kirurškem oddelku bolnišnice Rawson, nato 2 leti

v bolnišnici Pasteur v Montevideu in zatem 8 let v vojaški bolnišnici v Us-huaji. Tam je sama zbolela na bronkih-jih in pljučih in se zato vrnila v Buenos Aires. Med okrevanjem je delala 5 let na otroškem oddelku bolnišnice Ramos Mejía in nato 4 leta v bolnici Rawson na otroškem oddelku za umsko bolne. Nekaj let je bila v domu za ostarele na Recoleti. Nobeno človeško trpljenje ji ni bilo nepoznano.

Vedno je bila zvesta obljubi pokorščine in je s ponižnostjo sprejemala od predstojnikov vsako spremembo kraja in delovanja. Tudi mesto prednice, ko ji je bilo zaupano. Kot prednica je delovala v bolnici Villa Dolores v Córdobi. Tudi kot prednica se je zavedala, da je najprej usmiljenka in bolničarka.

Leta 1969 je spet prišla nazaj v bolnico Ramos Mejía, ker sta hudo zbolela oče in mati in bila tam internirana. Oče je po kratki in hudi bolezni umrl v decembru, naslednje leto v marcu po dveh operacijah pa še mama. Micko je izguba staršev prizadela, saj je bila zelo navezana nanju.

Po enem letu je bila spet poslana v Córdobo, kjer je poleg dela v bolnici obiskovala tudi revne in bolne na domu. Obiskovala je tudi jetnike in jih učila katekizma in ročnih del.

Leta 1983 je prišla v Luján, kjer je

delovala v domu za ostarele. S svojo podjetnostjo in iznajdljivostjo je dosegla veliko sprememb za zboljšanje doma in oskrbe ostarelih, ki so jo visoko cenili in vzljubili.

Po 7 letih je prišla nazaj v provincialno hišo, ker se je njeno zdravje skrhalo, zato nekaj časa ni bila v stiku z bolniki. Delala je v družbeni šivalnici, potem je 3 leta skrbelo za kapelo, ob enem pa je tudi začela delati v dispanzerju, ki sedaj že 11 let deluje pod njenim krepkim, a ljubeznivim vodstvom. Je zatočišče revnih, bolnih, alkoholičnih ipd. Vsako potrebo skušajo reševati. Preko njenih rok dobivajo hrano, obleko, zdravila. V dispanzerju delujejo klinični zdravniki, pedikur in otroška zdravnica, se nudi nebulizacija, se meri krvni pritisk, se zdravi rane, telesne in duševne.

S. Marija Helena, ki je napravila obljubo ubožstva, vedno daje in tudi vedno sprejema... Vse deluje v smislu božje Previdnosti, katere ime nosi mali dispanzer, ki ima vedno zdravila, mala kuhinja, ki ima vedno hrano, mala šivalnica, ki ima vedno oblačila in čevlje. Sestra je podaljšana roka božje Previdnosti, je usmiljenka, ki se sklanja nad bolnim in rešuje potrebe revežu. Bog Te živi, Bog Te ohrani!

A.Š.

pališču Gloriam v Burzaco med njej ljubim slovenskim petjem Mariji v čast.

Stanko Hafner

28. aprila je po božji odločitvi dokončal življenjsko pot in odšel k Bogu dobri, verni in plemeniti profesor Stanko Hafner.

Rodil se je 6. septembra 1912 v Škofji Loki, po domače Feškov Stanko, ob kapucinski kem mostu. Oče Polde, lesni trgovec, in mati Katica Koprivc sta bila zelo verna. Oče je pel pri cerkvenem zboru pri kapucinih 62 let. S sestrama in bratom je pokojnik preživljal lepa otroška leta v verni in skrbni družini. Zadela jih je huda nesreča in so izgubili vse premoženje. Veliko let je živel pri maminem bratu, stricu duhovniku, v Breznici pod Stolom. Obiskoval je kranjsko gimnazijsko in maturiral v Ljubljani. Rad bi študiral medicino. Zaradi gmotnih težav se je končno vpisal na filozofsko fakulteto, študiral romanistiko in diplomiral leta 1936. Med študijem si je veliko pomagal z inštrukcijami. K stricu so večkrat prihajali: Tomo Zupan, Janez Jalen, župnik Avsec iz Lesc in spiritual Šimenc. Med počitnicami je večkrat prišel tudi Anton Vovk, poznejši ljubljanski nadškof. Rad se je zadrževal v njihovi družbi.

Po končanem študiju in vojaškem roku je s pomočjo Miloša Stareta dobil službo pri Radio Ljubljana. Leta 1938 je služboval kot profesor na Kosovu v Prizrenu. Na veliko veselje je imel med študenti Slovenca - Venclja Rijavca, ki je

pel novo mašo v Argentini - Munro, sedaj pa deluje v Ekvadorju. Po dveh letih službovanja je na prošnjo ravnatelja Ivana Dolenca prišel za profesorja francoščine v Novo mesto. Klicali so ga na orožne vaje v Štip. Ko se je vračal v Novo mesto, je doživel 6. aprila v Beogradu bombni napad. Isto leto je na ljubljanski univerzi študiral italijanščino. Kot profesor je bil leta 1942 s kolegi in študenti interniran v Monigu pri Trevizu. V internaciji se je 6 mesecev učil angleščino. Po vrnitvi iz internacije je vršil profesorsko službo. 17 mesecev je bil pri domobrancih. Leta 1945 je šel peš iz Novega mesta preko Štajerske in spodnje Koroške do Podkloštra, od tam v Rim, kjer je bil angleški tolmač. Leta 1946 mu je umrla mama. Nekaj časa je bil profesor na begunski gimnaziji v Italiji. Z ladjo Santa Cruz je prišel leta 1948 v Argentino. Zaposlil se je na ministrstvu za javna dela do upokojitve.

Leta 1951 se je poročil z Matejo Hartman iz Žužemberka. Preprost, skromen in veren si je hitro osvojil vso ženi družino. Gospa Mateja je vodila trgovino, gospod Stanko ji je stal ob strani in pomagal. Rodili so se jima štirje sinovi, ki so rasli ob skrbni vzgoji starih staršev, tete in strica v lepem družinskem okolju. S skupnim delom so si ustvarili lastni dom. Bil je prvi in večletni predsednik šolskega odbora Rožmanove šole v San Martinu.

Po upokojitvi sta z ženo užila veliko lepega. V prijateljstvu in povezanosti sta preživljala dneve z otroki, vnukoma in svakinjo. S pomočjo otrok sta z ženo veliko potovala po Argentini in sosednjih državah. Ko so se razmere doma uredile, sta potovala v Slovenijo, kamor si je tako želel, da si ogleda ljube domače kraje. Bratrančev sin, Janez Debeljak, ga je vodil po škofovskih hribih in tudi dvajsetič na Lubnik. Obiskal je vasi okoli Škofje Loke, pokopališče, kjer počivajo sorodniki in znanci, vse

je zelo ljubil. Potovala sta na božje poti: Lurd, Fatimo in Čenstohovo. Največja sreča zanj je bil obisk Svete dežele. Dvakrat sta potovala v Medžugorje. Med boleznijo je izrazil željo, da bi rad še enkrat potoval v Medžugorje, če bi bilo mogoče. Ni mu bilo dano. Odpotoval je k njej, ki jo je tako ljubil na zemlji.

Živel je iz vere in ljubezni do bližnjega. Vsak dan je prebiral Sveto pismo, bil je član Živega rožnega venca, vsako leto se je udeleževal dvodnevnih duhovnih vaj, seznanjal se je z novicami po časopisu, bral knjige, se razgovarjal, poglabljaj in širil svoje obzorje. Imel je veliko prijateljev, našel besedo za družino in sorodnike; posebno pa je ljubil svojo ženo, kateri je zapustil veliko zapisanih izrazov ljubezni in hvaležnosti. Bog mu bodi bogat plačnik.

Bogdana Zupan roj. Voršič

Bogdana (Danica) Voršič Zupanova je bila rojena 4. aprila 1918 v Mirotičah na Češkem. Mati je bila Čehinja in jo je oče spoznal, ko je študiral pravo v Pragi. Po petih letih fronte je nadaljeval študije in tudi doktoriral. Tako so se leta 1922 preselili v Slovenijo, najprej v Maribor in potem v Celje. Tam je oče odprl odvetniško pisarno, bil aktiven v politiki in tudi zavzel mesto predsednika okraja.

Danica se je poleg obiskovanja gimnazije posvečala klavirju in risanju. Ko je leta 1933 umrla mati, je kot najstarejša imela na skrbi svoje tri mlajše

brate. Delovala je v mladinskih organizacijah in ko je bila starejša, je pomagala v odvetniški pisarni predvsem v zadevah, ki so imele stik s sodiščem. V Celju je spoznala prof. Slavkoto Zupana in se z njim kot begunka pred Nemci poročila v Ljubljani. Prestajala je težke čase, ko je bil mož zaprt pod Italijani in potem, ko ga je spremljala v Ribnici in Kočevju, kjer je bil domobranski poveljnik. Pripovedovala je, kako je prebijala noči v bunkerjih med partizanskimi napadi.

Maja 1945 se je z možem, starši in dvema bratoma umaknila v Avstrijo. Starejši brat je bil vrmen v Slovenijo in tam ubit. V taboriščih Peggez in Spittal sta z možem sodelovala na več poljih. Tam se jima je rodila hčerka Danika.

Po njenem prihodu v Argentino v začetku leta 1949 je prišel na svet sin Jure. Mož je pridno delal, ona pa je skrbela za družino. Sodelovala sta v naši skupnosti in to predvsem v San Martinu. Slavko je bil soustanovitelj doma, ona pa je bila nekaj let tudi predsednica krožka „Žena, mati“. Bila je tudi članica Živega rožnega venca.

Po smrti moža oktobra 1990 je morala skromno preživljati svoja zadnja leta. Veliko časa je posvetila vnukom, saj so njihovi starši bili po službah. Pred dvema letoma se je morala podvreči prvi težki operaciji in po tistem se je bolezen razširjala naprej. 30. aprila je bil dan, ko jo je poklical Gospod. Zdjaj njena duša počiva v zasluženem miru pri Bogu, njeni zemeljski ostanki pa na Občinskem pokopališču v San Martinu.

France Pernišek

Rojen je bil kot prvorojenec 23. novembra 1907 v Radečah pri Zidanem mostu. Takoj ob pričetku prve svetovne vojne je bil njegov oče vpoklican k vojakom in poslan na fronto. Po enem letu vojaške službe se je vrnil domov bolan in kmalu nato na posledicah

zvezi pa v „Kres”. Ko je kralj Aleksander razpustil orle, je France takoj našel druga področja, katerim je posvečal svoje sposobnosti. Sprejet je bil v službo na Okrožnem zavodu za zavarovanje delavcev v Ljubljani in se začel zanimati za delavsko vprašanje in za strokovne organizacije. V strokovni organizaciji je urejeval in pisal nameščenško glasilo „Bodočnost”.

Sam je hudomušno zapisal: „Doba kraljeve diktature nam je zabranjevala delovanje v katoliški telovadni in prosvetni organizaciji. Imeli smo razmeroma veliko prostega časa, zato smo se začeli zanimati za vprašanje, kateremu dotlej nismo posvečali posebne pozornosti. Začeli smo se ženiti in general Živkovič nas je v kratkem vse poženil.” Leta 1934 se je poročil z Antonijo Krnc. Najprej sta živela v Streliški ulici pod Gradom, potem pa na Taboru. Imela sta dva otroka: hčerko Cirilo in sina Francita.

Vsa leta je bil zvest član in sodelavec Slovenske ljudske stranke in je večkrat tudi govoril na shodih te stranke. V zrelih moških letih je prišel na odgovorno mesto v Narodnem odboru Katoliške akcije, v katerem mu je škof dr. Gregorij poveril referat in skrb za organizacijo Mladih katoliških delavcev. Tudi na to dobo je imel najlepše spomine. Urejeval je glasilo za delavce „Mi mladi delavci” in pisal v reviji KA. V obrambo nove strokovne organizacije Zveze združenih delavcev je napisal brošuro „Zakaj nismo krščanski socialisti”. Delovanje v katoliških organizacijah je bilo zanj nekako njegova druga zaposlitev poleg službe in jim je posvečal mnogo časa. Tam je spoznal ljudi, katere je visoko cenil vse življenje. Med temi so: prof. Ernest Tomec, dr. Joža Basaj, dr. Alojzij Odar, France Kremžar, dr. Matej Justin, prof. Josip Ovsenek, prof. Vladimir Žitko, dr. Stanko Žitko, prof. dr. Gregorij Rožman, stolni vikar France Zabret, dr. Karel Capuder.

5. maja 1945 je zapustil

skupaj z družino svoj dom v Ljubljani in se podal na neznan pot v begunstvo. Ko ga je ob odhodu žena vprašala, za koliko časa grede od doma, je odgovoril: „Za štirinajst dni, za dva meseca ali pa za vedno!” Takoj 5. maja 1945 je začel pisati svoj begunski dnevnik, ki konča v prvih dneh prihoda v Argentino februarja 1949.

Že v Vetrinju in nato v Lienz in v Spittalu, kjer je preživel begunska leta, je sodeloval pri taboriščnem odboru. V odborovi pisarni se je tiskal taboriščni časopis, so se pisala pisma na vse konce sveta s prošnjo za pomoč beguncem, se je navezovalo stike za bodočo izselitev v Združene države Amerike, v Kanado, v Argentino in druge dežele. Iz te pisarne se je vodilo delo za živahno prosvetno in kulturno življenje v taborišču. V teh taboriščjih je pomagal pri organiziranju KA in na povabilo monsinjorjev Matija Škerbca in dr. Jožeta Jagodica sodeloval v socialnem odboru, ki se je pozneje preimenoval v begunski svet in potem v karitativno pisarno narodnega delegata, kjer je prevzel tajniška opravila.

5. februarja 1949 je stopil na argentinska tla. Za nekaj tednov se je naselil v Lanusu, nato pa s pomočjo dobrih ljudi dobil stanovanje v San Justu. Najprej se je zaposlil kot stavbeni mizar. Ker je bil telesno šibek, je bilo delo v tej stroki pretežko in ga je po nekaj tednih zamenjal. Koncem marca 1949 je sprejel službo tajnika pri Društvu Slovencev. Po osmih letih je zamenjal zaposlitev in delal 22 let v industrijskem podjetju Ciudadela, do svojega 73. leta starosti, ter se v njem leta 1979 upokojil.

Leta 1957 si je postavil lasten dom v Castelarju in se preselil iz San Justa v Castelar. Postal je tako bližnji sosed Pristave, s katero se je kmalu povezal. Na povabilo nekaterih Pristavčanov in župnika Matije Lamovška, naj se jim pridruži in pomaga pri oživitvi društvenega življenja, je res zastavil svoje delo in posvetil

mного časa temu slovenskemu domu. Najprej je bilo treba urediti odnos Pristave do formalnih lastnikov, štirih podpisnikov kupne pogodbe in prepisa posesti in Društvom Slovencev, ki se je smatralo za upravičenega solastnika, ker je imelo v rokah večino delnic. Pripraviti je bilo treba pravila za društvo, ki naj bi od Društva Slovencev prevzelo upravljanje in skrb za Pristavo. Ko je bilo vse pripravljeno, je bil 1. maja 1966 sklican ustanovni občni zbor društva „Slovenska pristava”, kjer je bil izvoljen kot prvi predsednik. Predsedoval je Pristavi zaporedoma osem let: od 1. maja 1966 do 11. avgusta 1974. Nato po krajšem presledku še od 10. junija 1979 do 19. julija 1981. Z odborom se je vrgel z vso vnetostjo za zastavljenim ciljem: obnoviti in poživiti kulturno, prosvetno in družabno življenje; urediti redno nedeljsko mašo in v doglednem času postaviti nov dom na Pristavi. Ko je bilo urejeno pravno vprašanje lastništva Pristave, je bil 21. januarja 1968 blagoslovljen in vzidan temeljni kamen novega doma.

Takoj po ustanovitvi društva Slovenska pristava se je začelo razgibano življenje: mladina se je preselila zopet na Pristavo, vsako soboto in nedeljo je bilo vse živo; kulturna in prosvetna predavanja so bila vsaj enkrat na mesec, poživilo se je družabno življenje in 18. septembra 1968 so imeli prvo družinsko nedeljo. Danes stoji na Pristavi lep, moderen dom, z lepimi in velikimi prostori, z odrom na prostem, lepo urejenim parkom. Ob sobotah dopoldne jo polnijo šolarji Prešernove šole. Tudi versko življenje in redna nedeljska služba božja je lepo obiskana. Pristavi je zapustil v spomin napisano kroniko Pristave, ki obsega deset zajetnih zvezkov in so popisani vsi dogodki pristavskega kulturnega, vzgojnega in družabnega življenja od 28. oktobra 1950 dalje pa do leta 1989. V društvenem odboru je deloval vsa leta od ustanovitve. Kadar ni

bil predsednik, je bil pa tajnik in z dopisi s Pristave v Svobodni Sloveniji in pri Zborniku Svobodne Slovenije z zgodovinskimi članki iz begunskega in tukajšnjega življenja. Pred desetimi leti je končal delo „Zgodovina slovenskega Orla“. Duhovno življenje je skozi tri leta objavljalo njegov begunski dnevnik.

Leta 1991 mu je umrla žena. Dve leti je še živel sam v Castelarju, potem se pa preselil h hčerki v Villa Ballester. Zdravje mu je dopuščalo, da je tri leta še pisal in zbiral gradivo za knjigo o socializmu v Sloveniji, potem je pa začel pešati in delo je ostalo nedokončano. 17. januarja je bil zadnjikrat na Pristavi. V zadnjih petih letih se je moral podvreči petim operacijam, od katerih zadnja je bila zanj usodna. Po tej se ni več pozdravil, ker se je pojavila še pljučnica. Zadnje štiri mesece je bil priklenjen na posteljo, počasi

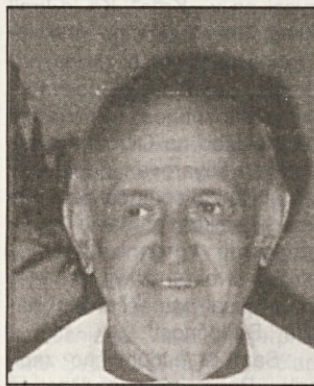
slabel in končno 7. junija lepo pripravljen na smrt umrl.

Pokopan je v Parque Memorial v Pilarju. Z njim je legla v grob ena od prič najlepših dni in uspehov slovenskega katoliškega gibanja na Slovenskem, pa tudi časa, ki je rodil največ slovenskih mučencev. Naj uživa večno srečo pri Bogu!

Duhovnik Štefan Novak

V torek, 8. junija, je umrl v Domu sv. Vincencija v Slovenski vasi in Lanusu duhovnik Štefan Novak. Po pogrebni maši v župnijski cerkvi sv. Terizije Deteta Jezusa v Banfieldu je bil pokopan v četrtek, 10. junija, na pokopališču Lomas de Zamora. Pogrebno mašno daritev sta somaševala krajevni župnik in vicedelegat dr. Alojzij Kukovica DJ.

Rojen je bil 10. decembra 1921 v Moravčah. Gimnazijske študije je opravil na Škofijskih klasični gimnaziji v Ljubljani,

bogoslovne študije je začel v Ljubljani in jih končal v begunskem semenišču v Briksnu na Tirolskem. Tam je bil posvečen v duhovnika 29. junija 1947 in bil inkardiniran v Ljubljansko nadškofijo. Leta 1948 se je izselil v Argentino. Kot kaplan je najprej deloval v škofiji San Luis, nato v nadškofiji La Plata in nazadnje v škofiji Lomas de Zamora, kjer je leta 1962 postal župnik pri Santa Teresita v Banfieldu. Tu

je razgibal versko življenje, povečal farno cerkev in farno šolo ter ustanovil dve podružnici. Zaradi hude sladkorne bolezni se je po več kot 30 letih župnikovanja upokojil in se nastanil v Zavodu sv. Vincencija v Slovenski vasi. Bil je dober duhovnik in priljubljen dušni pastir.

Kako je bil pri faranih priljubljen, se je pokazalo tudi zadnja leta, ko so ga invalida (amputirati so mu morali nogo), večkrat hodili iskat nekdanji farani, da jim je sedel maševal. Pred dvema letoma je opravil zlato mašo v svoji nekdanji fari in v cerkvi Marije Kraljice. Vedno se je z ljubeznivo spominjal svojih rodnih Moravč in tudi v Argentini rad obiskoval Moravčane. Njegov starejši brat prelat France je umrl lani v Argentini, sestra Minka poročena Urbanija pa živi v San Justu. Za vse delo v Gospodovem vinogradu naj mu Gospod obilno poplača!

IZ NAŠE KRONIKE

Na občnem zboru Slomškovega doma 25. aprila je bil delno zamenjan odbor, ki je za sedanje poslovno leto naslednji: predsednik Marjan Jože Loboda, podpredsednica prof. Neda Vesel Dolenc, tajnik lic. Jože Oblak, podtajnik Jernej Tomazin, blagajnik cont. Gregor Hribar, podblagajnik Tone Kastelic, gospodar Miha Ribnikar, pomočnika inž. Miha Podržaj in lic. Jaka Kocmur, kulturni referent Marko Selan, zastopnica šole Saša Zupan Omahna, zastopnik mladine Aleks Cestnik; v nadzornem odboru Božidar Fink in Herman Zupan.

Na skupinski razstavi novih slikarjev pri SKA so v soboto, 15. maja, v mali dvorani Slovenske hiše msgr. Antona Oreharja razstavljali: Gabriela Colombini Verbič (akrile), Ljudmila Drobnič (olja), Cecilija Grbec (olja), Eli Hafner (olja), Delija Savnik (fibre), Vladimir Voršič (pastele), Branko Zavrtnik (olja) in Miriam Zupančič (olja); pozdravne besede je spregovorila Andrejka Dolinar, vodja likovnega odseka SKA, predstavitvene besede slikarjev je napisala dr. Katica Cuk-

jati, prebral pa Tine Debeljak.

Ob 25-letnici smrti salezijskega duhovnika Janka Mernika je bila v cerkvi Marije Pomočnice sveta maša v četrtek, 20. maja; z delegatom Jožetom Škerbcem so somaševali salezijski duhovniki Ivan Lužovec, dr. Tone Prešern, lic. Joško Repovž, Martin Štuhec in Danijel Vrečar; o pokojnem duhovniku Merniku je govoril dr. Prešern; maše se je udeležila lepa skupina rojakov, ki se ga spominjajo s hvaležnostjo za pokojnikovo neutrudno delo za mladino.

Žeganje pri Mariji Pomagaj v Slovenski hiši mons. Antona Oreharja je bilo v nedeljo, 23. maja; ob 11,30 je bila slovesna maša; somaševanje je vodil delegat prelat Jože Škerbec, ki je v mašnem nagovoru omenil praznovanje godu Marije Pomagaj, 25-letnico posvetitve cerkve, 5. obletnico smrti delegata prelata dr. Alojzija Starca in zlato mašo Franceta Novaka; somaševali so zlatomašnik Novak, dr. Ivan Merlak, vicedelegat dr. Alojzij Kukovica, prelat Jože Guštin, Janez Petek CM, Dane Vrečar SDB, Toni Bidovec, Franci Cukjati in Franci Šenk; mašni napovedovalec je bil inž. Tone Podržaj, berili

sta brala Magda Skvarča Trpin in France Bidovec, pel pa je Mladinski zbor San Justo pod vodstvom prof. Andrejke Selan Vombergar in ob orgljanju prof. Ivana Vombergarja; zlatomašnika je pred oltarjem pozdravila pranečakinja Danica Šenk in mu izročila slovenski šopek, zbor pa je zapel Novomašnik, bod' pozdravljen; dvorano škofa Rožmana so za slovesnost kosilo pripravili člani Odbora za Slovensko hišo z Jernejem Štefetom in Stane Snoj, za ureditev miz in razporeditev gostov sta skrbeli gospe Karla Jakoš in Saša Omahna, za cvetlično okrasitev pa Kristina Malovrh; za kuhinjo in postrežbo je skrbelo ga. Marta Jeločnik in članice ZSMŽ ter skupina deklet; rezance je pripravila in podarila ga. Kristina Prijatelj, Marjan Oberžan pa je podaril piščance; slavlja v cerkvi in dvorani so se udeležili veleposlanik RS prof. dr. Janez Žgajnar z gospo, predsednik naše krovne organizacije ZS Tone Mizerit in predstavniki vseh domov, ustanov in organizacij naše skupnosti; med kosilom se je delegat Škerbec zahvalil gospodu Ivanu Rodetu in Lojzetu Sedeju za velikodušno sodelovanje z dušnim pastirstvom skozi 50 let in

ji ma v znak hvaležnosti izročil knjižni dar; s hvaležnostjo besedo se je tudi spomnil pokojnih sodelavcev Zdenke Gornik, Mije Markež in Franceta Vestra; popoldne je zlatomašnik France Novak vodil v cerkvi pete litanije Matere božje in zahvalno pesem.

Zlatomašnik prelat dr. Ivan Merlak je prišel iz Slovenije na obisk sorodnikov in imel v cerkvi Marije Kraljice v Slovenski vasi zlatomašno slavlje v torek, 25. maja; stolni kanonik prelat Merlak ima v ljubljanski nadškofiji vrsto služb, sedaj je pa imenovan tudi za postulatorja za proces proglasitve k blaženim nadškofa Antona Vovka.

Na duhovniškem sestanku 26. maja je govoril dr. Mirko Gogala o papeževem apostolskem pismu o skrivnosti učlovečenja božjega Sina.

Slikarka Adriana Omahna je 26. maja razstavljala svoja slikarska dela s skupnim naslovom „Apariencias“ v dvorani II Kulturnega središča General San Martín v Buenos Airesu.

Slovenski dom v San Martinu; na občnem zboru 30. maja je bil izvoljen novi odbor: predsednik inž. Tone Kastelic, podpredsednik Andrej Peršuh, tajnik inž.

Tone Podržaj, blagajnik Gregor Verbic, odborniki: Rudi Dimnik, Marko Škulj, Jože Skale, Magdalena Belec, Tone Belec, Vera Podržaj, lic. Vladimir Voršič, cont. Jože Rupnik, Tomaž Boltežar, Matija Jesenovc in Tomaž Filipič; v nadzornem odboru: Saša Hartman, Janez Dimnik in France Hrovat.

Na junijskem sestanku ZSMŽ, v sredo, 2. junija, posvečenem žrtvam revolucije v Sloveniji, je govorila ga. Cilka Puc-ko.

Dobrodelni koncert na Pristavi: na pobudo pristavskega krožka ZSMŽ so v soboto, 5. junija, peli na Pristavi mezzosopranistka Ani Rode, sopranistka Cvetka Kopač in basbaritonista Luka in Matija Debevec; ob klavirski spremljavi Cristiana Uschiattija so peli operne arije in slovenske narodne in umetne pesmi ter argentinski Guastavinovi skladbi; predsednica pristavske ZSMŽ Kristina Jerovšek se jim je zahvalila za sodelovanje pri dobrodelnem delu Zveze.

Domobranska proslava, ki jo organizira vsako leto ZS na prvo nedeljo v juniju v Slovenski hiši msgr. Antona Oreharja, je bila 6. junija z geslom: Spomin nanje - luč prihodnosti; ob 16 je v cerkvi Marije Pomagaj dr. Lojze Kukovica imel mašni nagovor; z njim so somaševali Toni Bidovec, France Cukjati, dr. Mirko Gogala, prelat Jože Guštin in Janez Petek CM; med mašo je pel pevski zbor iz San Martina s pevovodkinjo Lučko Marinček Kastelic; mašna napovedovalka je bila prof. Neda Vesel Dolenc, berili sta brala Irena Fajdiga in Tone Mizerit; po maši je bil poklon pred spomenikom junakov: opravilo za umrle je vodil dr. Kukovica, Franci Žnidar je zatrobil Tišino, venec so prinesli Franc Oblak, Slavko Urbančič, predsednik ZS Tone Mizerit in podpolkovnik Emil Cof; v dvorani škofa Rožmana je bila nato akademija: slavnostni govor je imela Mirjam Rant, odrski prikaz je zasnoval in vodil Dominik Oblak, recitirali so Veronika Godec, Dani Grbec, Lučka Jereb Oblak, Boštjan Modic, Marjana Modic, Martin Selan in Marko Štrubelj, scenski prostor je opremil Andrej Golob, luči in zvok so urejali Bogdan Magister, Aleksander Šuc in Ivan Albreht; udeležba rojakov - množična; za sklep so vsi zapeli Oče, mati...

Občni zbor Slovenskega planinskega društva v Bariločah je bil 10. junija; po poročilih odbornikov so bile volitve odbora za novo poslovno leto: predsednik arh. Andrej Duh, podpredsednik Andrej Jerman, tajnica Klavdija Kambič, namestnica Alenka Arnšek, blagajnik Marjan Grohar, namestnik Marjan Mavrič, športna referenta Boris Kambič in Milan Magister, odborniki Marija Eiletz in Milena Razingar, namestnika Ivan Arnšek in Blaž Razingar ml.; v nadzornem odboru: Božo Eiletz in Ivan Drajzibner.

Duhovne vaje za dekleta so bila v Domu duhovnih vaj sv. Ignacij Lojolski v San Miguelu od petka, 11. junija, zvečer do ponedeljka, 14. junija, popoldne; vodil jih je Salvador Vernon SJ; udeležilo se jih je 18 deklet.

Telovska procesija za Slovence Velikega Buenos Airesa je bila v nedeljo, 12. junija, v parku cerkve Marije Pomočnice v Ramos Mejiji; ob 15,30 je dr. Lojze Kukovica daroval sveto mašo za žive in rajne slovenske duhovnike v Argentini; mašne dele je napovedoval inž. Tone Podržaj, berili sta brala Neda Dolenc in Božidar Fink; med mašo je bilo ljudsko petje pod vodstvom Andreja Selana in skupine mož in fantov; dušni pastirji so bili na voljo za spovedovanje; po maši se je razvila procesija: križ, šolski otroci, možje in fantje, družine z majhnimi otroki, pevci, ministranti, duhovniki z Najsvetejšim, zastopniki naše organizirane skupnosti, dekleta in žene; baldahin so nosili možje Franc Jerovšek, Ivan Zupanc, Jernej Štefe in Tone Belec; oltarje so pripravile farne skupnosti iz San Justa, Castelarja, Carapachaya in San Martina ter Ramos Mejije; evangelije so peli dušni pastirji Toni Bidovec, dr. Jure Rode, Franci Šenk in Franci Cukjati; molitev rožnega venca sta vodila po zvočniku Nace Grohar in Tone Podržaj; po vrnitvi v cerkev je bila še zahvalna pesem.

Spominska proslava v Mendoza je bila v nedeljo, 13. junija; po maši, ki jo je daroval dušni pastir Jože Horn, je bila akademija, ki jo je zamislila in vodila prof. Marija Fink Grintal; pela sta pevski zbor (R. Muñoz) in fantovski oktet (Tone Štim), recitirala sta inž. Jože Šmon in prof. Marija Fink Grintal, na temo domobrans-
tva pa sta se pogovarjala domo-

branska veterana Ernest Hirsche-
gger in Jože Nemanič z njunima
vnukoma.

O Slomšku v kulturi in **prosveti** je predaval Tine Debeljak na kulturnem večeru SKA 19. junija.

Praznovanje Dneva slovenske državnosti v organizaciji društva Zedinjena Slovenija je bil v Slovenski hiši mons. Antona Oreharja v soboto 26. junija; ob 19. uri je v cerkvi Marije Pomagaj maševal vicedelegat dr. Lojze Kukovica za vse pokojne in žive javne delavce in imel priložnostni cerkveni nagovor; mašne uvode je brala prof. Neda Vesel Dolenc, berili sta brala Saša Golob in Tone Mizerit, pel pa je med mašo zbor Gallus pod vodstvom Anke Savelli Gaser; po maši je sledila poklonitev pred spomenikom žrtev vojne in revolucije, šopek rdečih nageljnov sta položila predsednik in tajnica ZS Tone Mizerit in Neda Dolenc; slavnostna akademija je bila v Dvorani škofa Rožmana, ki je bila okrašena s slikami 17 naših likovnih umetnikov (Ivan Bukovec, Gabriela Colombini Verbic, Andrejka Dolinar, Marjetka Dolinar, Ljudmila Drobnič, Cecilija Grbec, Helena Klemenc, Tone Kržišnik, Andrej Makek, Tilka Močnik, Adriana Omanhna, Delija Savnik, Veronika Sparhakl, Milan Volovšek, Lučka Voršič, Vladimir Voršič in Branko Zavrtanik); dvorano je uredil Andrej Golob, luči in zvok pa Damijan Ahlin in Ivan Albreht; program je povezoval Marjan Jože Loboda; po petju argentinske in slovenske himne je izrekel pozdravne besede predsednik Mizerit; za njim pa je orisal delovanje in napredek Republike Slovenije veleposlanik dr. Janez Žgajnar; slavnostni govornik dipl. jur. Božidar Fink je govoril o pomenu države, naroda in domovine; napovedovalec Loboda je prebral pozdravni pismi predsednika SDS Janeza Janše in predsednika SKD Lobjeta Peterleta ter društva Triglav; sopranistka Vera Golob je ob klavirski spremljavi prof. Ivana Vombergarja zapela pesem „Měsičku“ Antona Dvoržaka, koroško narodno „N'mav čez izaro“, „Slepca“ v prir. J. Pavčiča in narodno „Pojdam v Rute“ v prir. M. Tomca; priznanja Zedinjene Slovenije za slovenstvo v Argentini sta izročila predsednik Mizerit in prof. Dolenc voditeljici Šole sv. Cirila in Metoda v Mendози

Lenčki Božnar, ustanoviteljici in predsednici ZSMŽ Pavlini Dobovšek in dipl. jur. Božidarju Fin-
ku; sledila je slavnostna večerja.

Občni zbor Rožmanovega doma je bil 26. junija; odbor sestavljajo: predsednik Peter Čarman, podpredsednik Ivan Korošec, tajnik Jože Žerovnik, blagajnik Tine Štefe, odborniki: Ljuba Lipušček, Slavko Erjavec, Janez Kožar, Marjan Jože Loboda, Ivan Makovec, Franc Oblak in Božo Šušteršič; dušni pastir je Toni Bidovec; oskrbovancev je devetnajst.

18 abiturientov Slovenskega srednješolskega tečaja ravn. Marko Bajuk je 26. junija v spremstvu arh. Jureta Vombergarja in duhovnika Janeza Cerarja CM odpotovalo na študijsko potovanje v Slovenijo. Tam so se srečali tudi z dijaki srednješolskega tečaja v Mendози.

Domobranske proslave so bile v nedeljo, 27. junija, v Našem domu v San Justu (govornik Franc Zorec), na Pristavi (govornik Tone Vivod) in v Slomškovem domu (govornik Marjan Loboda).

Na duhovniškem sestanku v sredo, 30. junija, sta govorila delegat Jože Škerbec in prelat Jože Guštin o svojih vtisih ob obisku domovine.

Sopranistka Vera Golob je imela pod okriljem SKA v Dvorani škofa Rožmana 3. julija celovečerni solistični koncert opernih arij in komorne in narodne pesmi; na klavirju jo je spremljal prof. Ivan Vombergar.

Alojzijeva proslava slovenskih šolskih otrok je bila v nedeljo, 4. julija, v Slovenski hiši mons. Antona Oreharja; ob 16 je v cerkvi Marije Pomagaj dr. Lojze Kukovica daroval sveto mašo za pokojne katehete in učitelje; mašne dele je napovedovala Veronika Vivod, berili sta brali Andrejka Zupanc in Lili Tušek Kopač, ljudsko petje je vodila Rožmanova šola z Lučko Kastelic; po maši je bil poklon pred spomenikom junakov: uvodne besede je spregovoril šolski referent ZS France Vitrih, p. Kukovica je vodil molitve, učenca Slomškove šole Marjanka Oblak in Marko Pustavrh sta položila šopek in svečo, učenci Balantičeve šole so pod vodstvom Kristine Qualizza recitirali Jakopičevu pesem, vsi skupaj pa zapeli Oče, mati... V dvorani škofa Rožmana je Slo-

UVOŽENO IZ SLOVENIJE

- Bolj priročno je rehabilitirati rablje kot žrtve.
- Prišel je daleč, ne da bi kamorkoli šel.
- Ne bojte se prihodnosti - podobna je preteklosti.
- Pravici so zavezali oči, pozabili pa so ji zamašiti ušesa.
- Kadar sem v svinčenih časih odhajal na tuje, sem domotožje vedno pozabil doma.
- Med gospodarji je zelo malo gospodov.
- V demokraciji vedno zmaga slabša polovica.
- Če želite izvedeti, kaj počne levica, pobarajte desnico in obratno.
- Diktatura: manjšina na oblasti. Demokracija: večina na oblasti. Kaos: vsi na oblasti.
- Moji možgani so avtonomni - ampak želodec je odvisen od drugih.
- Človek se najlažje izgubi v množici.
- Levi se bojijo desnih, desni levih, tisti v sredi pa obeh.
- Parlamentarni prag je višji z notranje strani.
- Demokracija je bila lepša od daleč.
- O slabih starih časih govorijo tisti, ki so jim takrat zamašili usta.

venska šola Friderika Baraga iz Slovenske vasi postavila na oder igrice Žarka Petana „Pet Pepelk“ v režiji Janeza Cerarja, Mari Urbanija in Olge Sladič Fink; glavne vloge so igrali Valerija Burja, Luka Romé, Marko Kocjančič, Dani Grbec, Tomaž Sušnik, Dani Rot, Andrej in Tomaž Črnak, Cecilija Čampa, Marta Zupančič, Janika Grbec, Mihaela Breque, Ne-

žka Jemec, Ariel Rozina, Gabi Burja, Kristina Mehle, Vanesa Zorko, Niko Boštjančič, Natalija Jemec, Marjanca Boštjančič in Marjana Radoš; sceno so pripravili Geraldine Romé, Jožko Črnak in Janez Cerar, glasbo pripravil Martin Sušnik, luči Damjan Ahlin in Toni Cerar, šepetalka Lojzka Mehle, ples M. Klara Stanovnik in Marjanca Urbančič.

malo za šalo...

NEVESTA - Dva fantiča sedita nasproti cerkve in opazujeta poročni sprevod. Nevesta gre v cerkev v spremstvu očeta, iz cerkve pa pride v spremstvu moža. „Glej, no, glej,” pravi eden od fantičev, „ta nevesta sploh ni neumna. Vstopila je s starim moškim, ven pa prihaja z mladim!”

IZUČEN MOŽ - Niko sreča prijatelja: „Sijajno izgledaš! Že na prvi pogled se vidi, da si poročen: sveže oprana srajca, lepo zlikane hlače!” - „Ja, ja,” odvrne prijatelj, „prati in likati me je žena najprej naučila.”

STAVA - „Greš z mano stavit, da sem ležal na vseh oddelkih te bolnišnice?” - „Sprejemem stavo: v porodnišnici gotovo nisi ležal.” - „Seveda sem. Tukaj sem se namreč rodil.”

NALOGA - „Marko, oče te kliče,” pravi Luka. „Sem slišal,” reče ta. „Gotovo spet ne zna narediti moje domače naloge.”

ŽIVALI - Milan pride joko-joč v šolo. „Zakaj jokaš?” ga

vpraša učiteljica. „Zato, ker je moj oče danes zjutraj rekel mami gos, moja mama pa je njemu rekla osel.” Učiteljica: „In kaj imaš ti pri vsem tem?” - „Seveda imam! - Če je moj oče osel in moja mama gos, kakšna žival sem potem jaz?”

TETA - Tinko je nekaj tednov med počitnicami preživel pri teti. Ko se je vrnil domov, ga je oče vprašal, kako je bilo. „Teta je zelo skrbela zame. Vsak dan me je vprašala, kdaj bom šel domov!” je odvrnil Tinko.

MAMA - Ob koncu pouka reče učiteljica: „Janko, danes si bil med poukom zelo nemiren in si kar naprej klepetal. Naj pride jutri s teboj v šolo tvoja mama!” - „Gospodična učiteljica, bolje, da ne pride, kajti ona klepeta še bolj kot jaz.”

SLADOLED - Babica je prišla v mesto. Vnuč ji je kupil sladoled, ki je bil prvi v njenem življenju. „Kakšen se ti zdi, babica?” - „Dober je, prav okusen, samo malo bi ga bilo treba pogreti.”

KJE JE kaj

Kardinal Ambrožič bo prišel med nas - Jože Škerbec 193
Odlok o začetku postopka za razglasitev nadškofa Antona Vovka za blaženega . 195
Marijino vnebovzetje 196
Slomšek, učenik za vse čase - Zorko Simčič 197
Posvetitev presvetemu Srcu Jezusovemu 198
Misli k mašnim berilom v avgustu

Ivan Likar 199
Posvetitev Marijinemu brezmadežnemu Srcu 200
Prvi Jezusovi učenci - Wilhelm Hunermann 201
Postali smo „izvoljeni rod, ...” - Franc Rode, nadškof metropolit 203
Na kraju zgodovinskega spomina Alojz Rebula 205
Anton Drobnič o sebi in svojem času - Stane Snoj 207
Slovenija danes - Branko Rozman 211

Nova cerkev v Kočevski Reki 213
Ogledalo našega časa 214
Srebrni jubilej „rojstnega dne za nebesa” salezijanca Janka Mernika - Dane Vrečar 216
Lic. Jožko Repovž SDB, salezijanski inšpektor 217
Marko Bajuk 217
Zlati jubilej usmiljenke s. Marije Helene Štefe 218
Odšli so 219
Iz naše kronike 222, 223, 224

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKA VERSKA REVILJA

Izdaja ga Slovensko dušno pastirstvo.

Urednik: Jože Škerbec - Ramón L. Falcón 4158 - (1407) Buenos Aires, Argentina - Tehnični urednik: Stane Snoj - Registro de la Propiedad Intellectual N° 90.877- Stavljene, oblikovanje in tisk: Talleres Graficos VILKO S.R.L.: EE. UU. 425 - (1101) Buenos Aires, Argentina - Tel.: (54-11) 4307-1044 - Fax: 4307-1953 - E-mail: vilko@ciudad.com.ar

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires. ZDA: Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA. KANADA: Rado Krevs, 75 Trowell Ave. Toronto M6M - 1L5 Canada. ITALIJA: TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia. GORICA, Riva Piazzuta 18, 34170 Gorizia, Italia. AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Naročnina v Argentini za leto 1999: \$ 55.- in izdatki za pošto; drugod US\$ 55.- Denarna nakazila na bančni (ne osebni) ček na ime: José Škerbec, Ramón L. Falcón 4158 - (1407) Buenos Aires, Argentina.

Od zgoraj in od leve:

1. Padre Hugo je vodil duhovne vaje za mlade Mendoščane v Slovenskem domu.
2. Mendoški maturanti z veleposlanikom dr. J. Žgajnarjem pred odhodom v Slovenijo.
3. Nastop mendoških maturantov v Slovenskem domu v Mendozi.

Marjan Loboda je bil slavnostni govornik na Demobrajski proslavi v Slomškovem domu. - Foto: M. Šušteršič

Sopranistka Vera Golob ob spremljavi prof. Ivana Vombergarja na klavirju v SH. - Foto: M. Šušteršič

Zgoraj in spodaj: 16. maja je praznoval Slovenski dom v San Martinu svojo 39. obletnico.

Od zgoraj in od leve:

- 1., 2. in 3. Romarsko srečanje slovenske in bavarske Cerkve 29. maja na Chiemskem jezeru.
4. in 6. Nadškof dr. Franc Rode je posvetil 20. junija novo cerkev v Kočevski Reki.
5. Andrej Bertoncclj iz Bariloč je postal pilot za te vrste padal (parapente). Na sliki leti skupaj z Veroniko Vivod.

La Vida Espiritual

Revista mensual religiosa. Editor: Misión Católica Eslovona. Director: José Skerbec
 Ramón L. Falcón 4158 - (1407) Buenos Aires - Argentina - Registro Nacional de la Propiedad Intelectual N° 90-877
 Composición. Armado e impresión: Talleres Gráficos VILKO S.R.L. - Estados Unidos 425 - (1101) Buenos Aires - Argentina

Correo Argentino Suc. 7 Bs. As.
 FRANQUEO PAGADO Concesión N° 6395
 TARIFA REDUCIDA Concesión N° 2560